

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för socialt arbete och kriminologi

Medias socialtjänst

En lokaltidnings porträttering av socialtjänsten i Södertälje kommun

Lenita Larsson
Charlotte Svensson

2019

Examensarbete, Nivå, 15 hp
Socialt arbete
Socionomprogrammet
Examensarbete I Socialt arbete

Handledare: Dimitris Michailakis
Examinator: Therese von Braun

Abstract

The purpose of this study was to describe how media, in the form of a local newspaper *Länstidningen*, portrays social services in Södertälje. To fulfill the purpose we took as our point of departure a critical discourse analysis where we used tools from Faircloughs three-dimensional model to analyse the language used in the newspaper articles. Based on our main results, we were able to distinguish four discourses, the collaborative discourse, the financial discourse, the discourse on working methods and routines and the discourse of work environment. We also took help of social constructionism as the theory to contextualize the discourses. The results showed a relatively consistent use of language and what was prominent was that descriptions of the social services' working methods and routines were often omitted, in combination with the fact that facts and background information seldom occurred. Overall, we were able to distinguish one-sided and negative reporting on social services.

Keywords: Discourse, discourse analysis, media, social constructionism, social services.

Sammanfattning

Syftet med denna studie var att belysa hur media, i form av lokaltidningen *Länstidningen*, porträtterar socialtjänsten i Södertälje kommun. För att besvara syftet utgick vi från en kritisk diskursanalys där vi använde verktyg från Faircloughs tredimensionella modell för att analysera språkbruket i tidningsartiklarna. Utifrån våra huvudresultat kunde vi urskilja fyra diskurser, samverkansdiskursen, ekonomidiskursen, diskursen om arbetssätt och rutiner samt arbetsmiljödiskursen. Vi tog även hjälp av socialkonstruktionismen som teori för att sätta in diskurserna i ett större sammanhang. Resultatet visade på ett relativt konsekvent språkbruk och utmärkande var att beskrivningar om socialtjänstens arbetssätt och rutiner ofta utelämnades, i kombination med att fakta och bakgrundsinformation sällan förekom. Överlag kunde vi urskilja en ensidig och negativ rapportering om socialtjänsten.

Nyckelord: Diskurs, diskursanalys, media, socialkonstruktionism, socialtjänst.

Förord

Vi vill ägna ett stort tack till varandra som gemensamt författat denna studie. Genom stöttning, uppbackning och en positiv laganda har arbetet med studien gått stadigt framåt. Vi har tillsammans skrivit och bidragit i lika stor utsträckning i alla delar. Vi vill även tacka vår handledare som varit tillgänglig under kursens gång och som på ett tydligt sätt hjälpt oss över de hinder som vi stött på under vägen.

Innehållsförteckning

Abstract	1
Sammanfattning	2
Förord	3
1. Inledning	6
1.1 Relevans för det sociala arbetet	6
1.2 Syfte och frågeställningar	7
2. Disposition	8
3. Bakgrund	9
3.1 Media	9
3.2 Socialtjänsten	10
3.2.1 Offentlighets- och sekretesslagen	10
4. Tidigare forskning	12
4.1 Sökprocess	12
4.2 Negativ medierapportering om socialt arbete	13
4.3 Medierapporteringens påverkan på socialarbetarnas status	14
4.4 Medierapporteringens påverkan på allmänhetens förtroende för socialt arbete ...	15
4.5 Sammanfattning av tidigare forskning	16
5. Teori och begrepp	17
5.1 Socialkonstruktionism	17
5.2 Diskursbegreppet	18
5.3 Kritik	19
5.4 Begreppens relevans och användbarhet	20
6. Metod	21
6.1 Tillvägagångssätt vid analys	21
6.2 Kritisk diskursanalys och den tredimensionella modellen	22
6.2.1 Textdimensionen	23
6.2.2 Den diskursiva praktiken	23
6.2.3 Den sociala praktiken	24
6.3 Uppsatsens trovärdighet	24
6.4 Etiska ställningstaganden	25
7. Resultatredovisning och analys av empiri	27
7.1 Presentation av diskurser	27
7.2 Resultat och analys av empiri	28
7.2.1 Samverkansdiskursen	28
7.2.2 Ekonomidiskursen	31
7.2.3 Diskursen om arbetsätt och rutiner	34
7.2.4 Arbetsmiljödiskursen	36
7.2.5 Resultatsammanfattning	38
7.3 Vem/vilka kommer till tals?	39
7.4 Kopplingen mellan text och social verklighet	39
8. Diskussion	42
9. Referenslista	45
10. Bilagor	47

10.1 Tabell över tidigare forskning (Bilaga 1).....	47
10.2 Artikeltebell (Bilaga 2)	53

1. Inledning

Dagligen överöses vi av information och budskap från olika medier och en dag utan tv, radio, tidningar eller internet kan vara svår att föreställa sig (Blomberg, Kroll, Lundström & Swärd, 2004). Media har en central roll i dagens samhälle då media besitter makten att avgöra vad som ska förmedlas till medborgarna. Makten möjliggör för media att avgöra inom vilka ramar den offentliga debatten ska hållas och innebär således att media har inflytande över medborgarnas bild av samhället samt dess tongivande tankegångar (ibid.). Media kan verka som en kanal för svaga grupper i samhället och göra deras röster hörda. Detta kan innebära att människor som känner sig felaktigt behandlade i vårt samhälle, exempelvis av socialtjänsten, kan vända sig till media för att få gehör och hjälp med att sprida sitt budskap till allmänheten (Swärd & Starrin, 2016). Media kan genom frekvent rapportering om särskilda skeenden i samhället eller sociala problem påverka åsikter och bidra till ett ökat intresse för ämnet. Rapporteringar om ämnen som berör socialtjänsten såsom barnmisshandel eller ungdomskriminalitet väcker ofta starka känslor hos allmänheten (ibid.).

Medias rapporteringar om sociala problem och socialtjänsten är ofta endimensionella med avsaknad av mer ingående information, exempelvis om den drabbades egna resurser, vilket bidrar till att en individ som vänt sig till media ofta framställs som ett offer i rådande situation. Avsaknaden av information kan förstora det faktiska problemet och bidra till att enbart åskådliggöra det mest dramatiska i situationen, något som har betydelse för befästandet av fördomar och tankefigurer hos mottagarna (Blomberg, et al., 2004).

1.1 Relevans för det sociala arbetet

Socialtjänstens uppgift är att stötta individer i samhället som av olika anledningar är i behov av stöd eller hjälp i vardagen. Det kan exempelvis handla om ekonomiska svårigheter, missbruk, psykisk ohälsa eller hot och våld i familjen. Stödet ges i första hand på frivillig basis men socialtjänsten besitter juridisk makt som ger befogenhet att fatta beslut om den enskilde mot dennes vilja om hen exempelvis utgör en fara för sig själv eller sin omgivning (Clevesköld, Lundgren & Thunved, 2012). I det sociala arbetet förekommer kontakt med media och som yrkesverksam socialarbetare måste man förhålla sig till rådande sekretess inom socialtjänsten, vilket gör att myndigheten kan hamna i en position av maktlöshet, oförmögen att kommentera enskilda ärenden (Swärd & Starrin, 2016).

Under vår praktik på socialtjänsten i Södertälje kommun väcktes vårt intresse för socialtjänstens förhållande till media. Myndigheten vi praktiserade på befann sig, vid ett flertal tillfällen i en maktlös position inför olika medierapporteringar, från lokaltidningen *Länstidningen* då de inte kunde kommentera det som publicerades på grund av sekretess. I de publicerade artiklarna som förde fram kritik och klagomål från journalister och medborgare reagerade vi och andra anställda på avsaknaden av information. Myndigheten valde därför att vid ett tillfälle skicka in en insändare där de tog tillfället i akt att bemöta kritiken genom att via media informera om arbetets gång och hur arbetet rent praktiskt går till. Vad insändaren resulterade i är dock oklart. Utifrån detta så väcktes idén om att analysera hur länstidningen i Södertälje via språkbruk i tidningsartiklar porträtterar socialtjänsten i Södertälje.

Genom att studera ämnet önskar vi kunna öka medvetenheten i samhället kring medias roll och påverkan på människors förståelse av samhället vi lever i. Ämnet finner vi därmed intressant och högst relevant för det sociala arbetet såväl som för vårt framtida yrke som socionomer.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med vår studie är att belysa hur *Länstidningen* porträtterar socialtjänsten i Södertälje kommun.

Frågeställningar:

- Vilka diskurser går att urskilja i artiklarna?
- Vilket språkbruk används i artiklarna för porträtteringen av socialtjänsten?
- Vem kommer till tals i artiklarna?

2. Disposition

Förutom inledning, syfte och frågeställning ovan så börjar vi i detta examensarbete med att ge läsaren en bild av media och dess påverkansmakt följt av en översiktlig beskrivning av socialtjänsten. Efter detta redogör vi för den tidigare forskning vi tagit del av samt hur vi gått tillväga i sökprocessen. Avsnittet följs av rubriken teori och begrepp där vi beskriver vår teoretiska utgångspunkt, socialkonstruktionismen samt diskursbegreppet. I följande metodavsnitt redogör vi för kritisk diskursanalys och den tillhörande tredimensionella modellen som vi valt att använda oss av i vår analys. Här presenterar vi även vårt tillvägagångssätt i studien genom att beskriva sökprocess och urval av tidningsartiklar från Länstidningen. Under samma avsnitt förs också en diskussion gällande studiens trovärdighet följt av de etiska ställningstaganden vi förhållit oss till. I avsnittet därefter följer resultatredovisning och analys av empiri där våra teman presenteras med tillhörande analys. Vi avslutar studien med en diskussion.

3. Bakgrund

I detta avsnitt kommer vi att presentera medias roll och maktposition i det nutida samhället. Vi kommer även att göra en översiktlig beskrivning av socialtjänstens arbete med grund i socialtjänstlagen för att till sist kort nämna offentlighets- och sekretesslagen och dess innebörd. Avsnittet är tänkt att möjliggöra för läsaren att förstå på vilken basis medias och socialtjänstens arbete fungerar samt vilka restriktioner, såsom sekretess, en socialarbetare har att förhålla sig till i sin yrkesroll och i mötet med media.

3.1 Media

Media, eller så kallad massmedia avser olika informationskanaler som finns i samhället såsom tv, tidningar, film, radio, internet eller sociala medier som sprider nyheter eller budskap till en större publik (Giddens & Sutton, 2014). Medias uppgift är bland annat att granska våra makthavare, förmedla nationella samt internationella nyheter såväl som att agera som stöd för den enskilda medborgaren och stå på dennes sida vid behov av stöttning (Andersson & Lundström, 2004).

Medias inflytande på hur allmänheten bildar sin uppfattning om olika företeelser i samhället innebär att media besitter olika former av makt som tar sig i uttryck genom att de kan välja vilket sätt det som nås ut till allmänheten ska rapporteras på. Att media har makt att tolka det som förmedlas till allmänheten innebär att media i sin rapportering väljer hur människors handlingar och andra händelser i samhället ska beskrivas. Begreppet "dagordningsmakten" avser möjligheten att välja vilka ämnen, perspektiv och frågor som ska tas upp för diskussion och vilka ämnen som inte ska lyftas. Därmed ges media bland annat möjligheten att välja vilka frågor allmänheten i sin tur ska ha åsikter kring (Andersson & Lundström, 2004), och därmed även påverka vilka åsikter och vems sida som ska lyftas och få komma till tals vid exempelvis en konflikt (Blomberg, et. al., 2004; Strömbäck, 2014). Gällande dagordningen och vilka frågor media brukar ta upp kan man tala om tre övergripande kategorier. Den första kategorin avser allmänhetens dagordning som inbegriper frågor som av allmänheten anses vara viktiga, den andra är mediernas dagordning som handlar om vilka frågor som ofta uppmärksammas och ges utrymme i media och till sist den politiska dagordning som innehåller frågor vilka är av intresse för politiska diskussioner och beslutsprocesser i samhället (Strömbäck, 2014). När vi i vår analys- och resultatdel använder begreppet media så hänvisar vi till tryckt och publicerad text, närmare bestämt *Länstidningen Södertälje (LT)*.

3.2 Socialtjänsten

Det är socialtjänsten som har det yttersta ansvaret för att de individer som är i behov av hjälp i samhället får det sociala stöd som de behöver. Socialtjänstens arbete sker inom ramen för socialtjänstlagen (SoL) vilken är en målinriktad ramlag. SoL skapar möjlighet och ger utrymme för varje kommun att ta hänsyn till medborgarnas behov i utformningen av socialtjänstens arbete. I detta arbete ingår även samverkan med andra instanser i samhället (Clevesköld, et al., 2012), såsom polisväsendet, skola och sjukvård.

Socialtjänsten besitter en juridisk makt som innebär att de har befogenhet att ingripa i den enskildes liv. Myndighetsutövning mot den enskilde innebär att det är myndigheten som bestämmer och tar beslut som rör den enskilde och dennes liv. Detta kan ta sig uttryck genom beslut om bistånd eller ekonomisk hjälp, eller genom åtgärder av annat slag där socialtjänsten har maktbefogenheten att exempelvis fatta beslut gällande omhändertagande av barn som far illa i sin hemmiljö (Clevesköld, et al., 2012).

I SoL 1 kap 1§ framgår de övergripande mål som socialtjänsten arbetar för vilka är följande:

- Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas
- ekonomiska och sociala trygghet,
 - jämlika levnadsvillkor,
 - aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människors ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskilda gruppers egna resurser. Verksamheten skall bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet (SoL, SFS 2001:453).

3.2.1 Offentlighets- och sekretesslagen

I myndighetsarbetet är öppenhet ett viktigt begrepp, det handlar om allmänhetens rätt att ha insyn och få ta del av handlingar som klassas som allmänna. Rättigheten är inskriven i grundlagen. I Offentlighets- och sekretesslagen (OSL), går det att finna bestämmelser gällande sekretess som reglerar hur allmänna handlingar ska hanteras och om de får lämnas ut till allmänheten eller inte (Clevesköld, et al., 2012). För socialtjänstens del handlar detta om att individers personliga förhållanden ska skyddas vilket går att se i 26 kap. 1 § OSL. Uppgifter som gäller enskilda personer kan endast lämnas ut om det går att fastslå

att ingen, varken den enskilda individen eller närstående, kommer att påverkas av upp-
giften och lida men, annars är det alltså sekretess som råder för anställda inom social-
tjänsten (ibid.).

4. Tidigare forskning

Nedan kommer vi att beskriva tidigare forskning som vi funnit inom ämnesområdet *medias porträttering av socialtjänsten*. Vi börjar med att redogöra för vårt tillvägagångssätt vid sökning efter tidigare forskning för att sedan presentera forskningens resultat. Resultaten presenteras under tre temarubriker. Vi avslutar med att göra en kortare sammanfattning av denna forskning och diskuterar även kunskapsluckor vi funnit.

4.1 Sökprocess

Vid vår sökning efter tidigare forskning inom ämnet *medias porträttering av socialtjänsten* valde vi att söka efter peer reviewed-artiklar i databaserna Discovery, SOCindex, och SWEpub. Vi använde oss av de svenska sökorden *diskurs, diskursanalys, massmedia, media, socialarbetare, socialtjänst* och *socialt arbete* och de engelska sökorden *discourse, media, news, press, social constructivism, social services* och *social workers*. I sökningarna använde vi *AND* och *OR* för att koppla samman orden, *OR* gav fler träffar. Överlag kunde vi konstatera att antalet träffar på olika sökord och kombinationer skiljde sig åt då vi vid sökning med orden *social services AND discourse AND media* i SOCindex fick 221 träffar och med sökning med orden *socialt arbete AND media* fick 157 träffar. Vi valde att söka vetenskapliga artiklar mellan år 2000 - 2019 för att öka möjligheten att hitta aktuell och relevant forskning. Trots mängden träffar så var majoriteten av dessa artiklar inte väsentliga för oss och vi fann det därmed svårt att hitta användbara artiklar för vårt ämne endast via dessa sökmotorer. Därav gjorde vi även viss manuellt sökande där vi gick igenom referenslistor i kandidat- och masteruppsatser med liknande syfte såväl som att vi använde oss av sökmotorn Scopus där vi lättare kunde få fram omnämnda artiklar i några av de artiklar vi redan tagit del av. På detta sätt kunde vi identifiera återkommande författare och artiklar i tidigare forskning vilka verkar vara tongivare för ämnesområdet.

När sökningen var klar fann vi 17 artiklar med relevant titel utifrån vår studie. Därefter läste vi igenom artiklarnas abstrakt för att bedöma deras användbarhet i vår studie, vilket resulterade i att sju artiklar föll bort, således återstod 10 stycken. Artiklarna vi fann väsentliga strukturerades upp i en tabell över tidigare forskning (se bilaga 1) för att skapa en översikt av innehållet. Utifrån tabellen kunde vi se att grundtanken i artiklarna var snarlika men att de utifrån individuella syften och frågeställningar inriktade sig mot olika

ämnedområden, såsom hemlöshet, barnavård och ålderism. Vi kom även fram till att Australien ligger i framkant gällande forskning kring medias framställning av det sociala arbetet. Det finns mycket internationell forskning inom området och den forskning vi funnit är relativt bred genom att olika problemområden tas upp som har olika perspektiv i fokus. Den nationella forskningen var däremot inte lika lättillgänglig varav det krävdes mer djupgående sökningar för att hitta den. De svenska studierna visade sig även vara stramare utan specificerad ämnesforskning. Återkommande begrepp i de vetenskapliga artiklarna var, förutom *media*, bland annat *diskurs*, *sociala konstruktioner* och *porträttering*.

Utifrån artiklarnas innehåll kom vi att finna tre övergripande teman. Dessa teman var: (1) negativ medierapportering om socialt arbete, (2) medierapporteringens påverkan på socialarbetarnas status, (3) medierapporteringens påverkan på allmänhetens förtroende för socialt arbete. Dessa teman kommer att stå som rubriker för presentation av tidigare forskning nedan.

4.2 Negativ medierapportering om socialt arbete

Utifrån resultaten av tidigare forskning har det återkommande och övergripande temat varit att media rapporterar om det sociala arbetet på ett kritiskt sätt med negativa inslag. Hur media använder språket för att beskriva händelser har enligt Pervan & Bove (2015) en stor betydelse för hur information som går ut till allmänheten tas emot. Negativt laddade beskrivningar leder till att den negativa attityden som finns i samhället om socialt arbete ökar. I alla 10 artiklar lyfts denna negativa rapporteringen på ett eller annat vis, bland annat kopplat till nedanstående teman.

Zuffereys (2014) studie om hur hemlöshet porträtteras i media och Cordobas (2017) studie om hur media porträtterar yrket som socialarbetare är båda exempel på olika negativa rapporteringar som kan ha konsekvenser för det sociala arbetet. Zuffereys undersökte hur hemlöshet porträtteras i media samt vilka underliggande budskap som dominerade dessa porträtteringar. Resultatet av studien var att media via sin negativa rapportering förstärker rotade samhällskonstruktioner som bland annat upprätthåller ojämlika maktförhållanden i samhället vilket i en förlängning påverkar det sociala arbetet. Liknande problematik lyfts i Duffys (2017) brittiska studie om ålderism, men då med fokus på samhällets syn på äldre människor. Cordoba, å andra sidan, undersökte och identifierade dominerande diskursiva

konstruktionerna som går att finna om socialt arbete i media. Resultat visade att det sociala arbetet överlag var relativt frånvarande i medierapporteringarna på tre nivåer. Först och främst var antalet rapporteringar få till skillnad från andra liknande professioner, de rapporteringar som fanns saknade detaljerad information och man kunde även se att socialarbetarnas egna åsikter inte var en del av mediedebatten.

Stanfield & Beddoe (2013) lägger i sin studie, från Nya Zeeland, fokus på hur journalister och socialarbetare tillsammans ska arbeta för att en mer rättvis bild av det sociala arbetet ska publiceras i media. Resultaten i studien, som vi tänker är relevant på ett internationellt plan, visade att socialarbetare behöver få färdigheter och verktyg i mediehantering samt att journalister behöver få en ökad kunskap om det sociala arbetet, vilket kan öppna upp för kommunikation och samarbete.

4.3 Medierapporteringens påverkan på socialarbetarnas status

Det andra centrala temat vi fann var hur medias rapportering påverkar socialarbetarnas arbete och status. Brunnbergs (2001) studie påvisade att intervjuade socialarbetare i England och Sverige upplevde att medias rapportering om socialt arbete får en negativ inverkan på professionens status. Anklagelser om maktmissbruk var något som lyftes av socialarbetare i båda länderna och de kunde beskrivas som okunniga där det i media rapporterats om att klienter inte fått den hjälp de varit i behov av vilket kan leda till minskat förtroende för de yrkesverksamma. Dessa upplevelser lyfts även i en amerikansk artikel som beskrev socialarbetares upplevelser av hur nyhetsmedias porträttering påverkade dem (Zugazaga, et al., 2006). De intervjuade socialarbetarna ansåg att nyhetsmedias porträttering av yrket var övervägande negativ och att det påverkade yrkets status. Studien lyfte även fram att det är av vikt att denna negativa och missvisande bild som media presenterar för allmänheten om socialt arbete måste ändras då samhället anammar och bevarar denna bild. I det praktiska arbetet kan det få påföljder som att det blir svårare för socialarbetaren att hjälpa klienter då de bär med sig en negativ bild och attityd in i mötet. Resultaten i Brunnbergs (2001) studie påvisar även att allmänheten ibland håller socialarbetare personligt ansvariga för det som media rapporterat om och kritiserat. Problematiken kring medias sätt att rapportera lyfts även i den australiensiska studien av Pervan & Bove (2015). Effekterna av positiv kontra negativ rapportering påverkar hur informat-

ionen förmedlas och uppfattas. Att använda sig av empatiska skildringar kan mildra negativa offentliga attityder och att använda sig av ilska kan öka negativa attityder, vilket leder oss in på vårt tredje och sista tema.

4.4 Medierapporteringens påverkan på allmänhetens förtroende för socialt arbete

Reid och Misener (2001) uttrycker oro för hur socialt arbete som yrke porträtteras i media och att media genom sin påverkansmakt har betydelse för hur allmänhetens tankar om socialt arbete formas. Medias bild blir ibland den enda bild som når medborgarna då de själva inte haft kontakt med socialtjänsten. Detta lyfts även som ett av flera problem av Winston LeCroy och Stinson (2004). De tar även upp att det i jämförelse med tidigare studier endast är en ytterst liten förändring som har skett gällande allmänhetens förutfattade meningar och stereotypa bilder av socialarbetare.

Även Andersson och Lundströms (2004) svenska studie belyser hur mediebevakningen påverkar allmänhetens uppfattning om socialt arbete. De kom fram till att bilden media porträtterar ofta var förenklad och kunde beskriva att socialarbetare inte agerat tillräckligt kraftfullt och därmed misslyckats med att skydda barn i behov av hjälp eller, det som kan tolkas som det motsatta, att barn på otillräckliga grunder omhändertagits utan att det varit befogat. Resultatet påvisade att en mer nyanserad mediabild av socialarbetare är önskvärd då det påverkar både den egna professionella självkänsla samt den bild allmänheten får av socialt arbete. Denna onyanserade bild återfinns även i den australiensiska studien av Cordoba (2017), som beskriver en avsaknad av detaljerad information om det sociala arbetet och socialarbetarnas egna åsikter.

Enligt Reid och Misener (2004) finns en skillnad i hur media porträtterar det sociala arbetet i England och i USA. Brittisk press ger en mer problematisk och hård bild av socialt arbete medan det sociala arbetet oftare presenteras mer positivt i USA. Detta leder enligt forskarna till en skillnad i allmänhetens uppfattning om det sociala arbetet i länderna. Orsaken till denna skillnad kunde enligt författarna bero på att nyheter i USA om exempelvis barnmisshandel, som då även involverar socialt arbete, tenderar att förbli lokala nyheter då rikstäckande nyheter täcker andra ämnen och områden.

4.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Utifrån tidigare forskning vi tagit del av framkom en övervägande negativ medierapportering om socialt arbete. Forskarna anser att negativ rapportering kan ha en ofördelaktig påverkan för yrkets status samt hur det påverkar allmänhetens förtroende för socialt arbete. Det var även tydligt att dessa teman ofta går hand i hand då det ena ofta involverar det andra. Utifrån vårt bredare syfte att belysa och öka medvetenheten kring hur media porträtterar socialtjänstens arbete finner vi resultaten av tidigare forskning viktiga och användbara för vår studie. Det är även genom tidigare forskning som vi funnit återkommande använda teorier och begrepp såsom social konstruktion och diskurs, begrepp som även vår studie baseras på.

Den tidigare forskningen bidrar med en bred kunskap inom olika områden men kärnan i artiklarna är ändå densamma, nämligen hur det sociala arbetet porträtteras i media. Därmed finner vi en grund att stå på som är utgångspunkten för vår studie. I kopplingen mellan tidigare forskning och vår studie, som vill belysa hur en svensk lokaltidning porträtterar socialtjänsten i en svensk kommun, anser vi att avsaknaden av svensk forskning är tydlig, speciellt på kommunal nivå. Den svenska forskning som vi funnit är av mer allmän karaktär och innehåller jämförelser med andra europeiska länder. Därmed kan vår studie komma att fylla en eventuell kunskapslucka i hur socialtjänsten porträtteras och vad det kan få för konsekvenser på lokal nivå.

5. Teori och begrepp

Under denna rubrik beskriver vi teorin socialkonstruktionism, som vi kommer använda i vår analys, samt diskursbegreppet. Tillsammans fungerar de som teoretiska utgångspunkter i studien. Vi diskuterar även den kritik vi funnit gentemot vald teori och begrepp för att till sist kort presentera varför vi anser dessa teoretiska utgångspunkter vara relevanta och användbara för vår studie.

5.1 Socialkonstruktionism

Den sociala konstruktionismen belyser att vår verklighet är skapad av det förflutna och som, beroende på hur vi faktiskt handlar, ständigt förändras. Detta betyder att verkligheten skapas utifrån hur individer och samhällen agerar och definierar den gemensamt upplevda verkligheten (Angelöw & Jonsson, 2000). Utifrån socialkonstruktionismen går det att utläsa att det inte finns någon gemensam beskrivning för alla samhällen och individer då det sociala livet ständigt är i förändring. Men det finns fyra grundantaganden som de flesta socialkonstruktionister delar, vilka är följande (ibid.):

1. En kritisk hållning mot det förgivet tagna, vilket innebär att individen behöver se på det som anses vara en självklarhet och naturligt förekommande i samhället med kritiska ögon då vi själva tolkar verkligheten utifrån hur vi uppfattar den (Burr, 2003).
2. Att kunskap är historiskt och kulturellt specifik, detta då vår tolkning och förståelse om omvärlden formas och beror på i vilken tid vi lever, var vi bor i världen samt hur det kulturellt och historiskt sett ut. Detta betyder att det inte bara finns ett sätt att se på fenomen som sker i olika samhällen (ibid.).
3. Att kunskap blir varaktig genom sociala processer, innebär att det är via den sociala interaktionen som pågår mellan individer som kunskap och tankar skapas, formas och förs vidare med hjälp av språket (ibid.).
4. Att kunskap och sociala handlingar går hand i hand, betyder att det är utifrån vårt agerande och våra tankar och ideal som vi beskriver och skapar verkligheten vi lever i, vi agerar utifrån våra erfarenheter och den kunskap vi samlat på oss genom livet. Hur vår verklighet ser ut i dagsläget påverkar därmed vad som är accepterat av samhället att tänka, säga, agera samt hur man ska bemöta varandra (ibid.).

Genom socialkonstruktionismen kan vi få en förståelse för språkets betydelse i det sociala samspelet i samhället. Det är i givna sociala sammanhang i interaktion med andra som individens självkonstruktioner skapas. Språket och dessa sociala konstruktionsprocesser

är avgörande för hur individen kommer att förstå omvärlden, vilka uppfattningar hen kommer att ha samt förståelsen om sig själv i relation till andra individer (Larsson, 2014). I detta samspel formas även våra upplevelser och vad som betraktas som sanning och det är i detta som vår förförståelse grundas och avgör hur vi hanterar och bemöter nya erfarenheter och kunskap (Hanssen, 2016). Den förståelse som vi har av verkligheten är således en social produkt då den skapats gemensamt genom kommunikation, det är genom andra och samhället vi får till oss kunskap, mening och bekräftelse på att vi agerar, tycker och tänker på ”rätt” sätt (Rökenes, 2016).

5.2 Diskursbegreppet

Hur begreppet diskurs förklaras skiljer sig åt mellan olika skolbildningar men en allmän ståndpunkt är att diskurser avser språkliga praktiker som syftar till regelbundenheter vid språkanvändning och hur språket ges uttryck i textform (Boréus, 2015b). En diskurs syftar alltså inte till texten i fråga utan till själva textproduktionen där exempelvis kategoriseringar eller vad som tas för givet i ett specifikt sammanhang efterfrågas (Boréus, 2015a). Man kan fortsatt beskriva diskurser som tanke-system där det i varje diskurs finns ett visst sätt att tänka och diskutera fenomen eller föreställningar på. Detta innebär att sättet man talar om ett fenomen är just diskursen om fenomenet i fråga (Giddens & Sutton, 2014). Språket blir därmed ett verktyg i skapandet av verkligheten och diskurser kan vara till hjälp för att få syn på allmänna tankemönster i samhället (Sohlberg & Sohlberg, 2013).

När man inom samhällsvetenskap använder sig av diskurser så fokuserar man på språk-användning, exempelvis i tal eller skrift, i de sociala sammanhang som individer befinner sig i. Denna språkanvändning tar sig uttryck i sociala praktiker där individer agerar och följer mer eller mindre tydliga förhållningssätt (Bergström & Boréus, 2018). Diskurser påverkar både individen och samhället då den anger vad som ska tolkas som rätt eller fel att säga, tycka eller göra. Även det relationella i samhället påverkas av diskurser då de bidrar till konstruktionen av bestämda relationer i samhället, exempelvis relationen mellan socialarbetare och klient (Boréus & Seiler Brylla, 2018). I denna process är språket ett verktyg som bidrar till att konstruera verkligheten då det är via språk, exempelvis i form av skrift, som vi kommunicerar med varandra och utefter det agerar (Sohlberg & Sohlberg, 2013).

5.3 Kritik

Vivien Burr (2003) tar upp kritik mot socialkonstruktionismen på flera nivåer. En stark kritik mot teorin är att den ställer psykologins användning på sned. Socialkonstruktionismen förespråkar såväl nya sätt som psykologi ska användas på, då studier av individers tankar och beteenden tappar sin trovärdighet, som att psykologi inte är nödvändigt överlag. Detta eftersom socialkonstruktionismen belyser att när vi förstått diskurser på samhällsnivå behövs ingen ytterligare fördjupning i att förstå oss själva, våra tankar och beteenden (Burr, 2003). En annan del av kritiken mot socialkonstruktionismen ligger i en problematik att förstå relationen mellan individ och samhälle och hur människan har visat sig formas beroende på vilken typ av samhälle de lever i. Vid en titt på hur teorin hanterar relationen mellan samhälle och individ lämnar socialkonstruktionismen diskursen som sidoeffekt av den sociala strukturen varav sociala förändringar blir svåruppnåeliga. Teorin lämnar inget utrymme för individen att påverka samhället då individen enbart anses vara en produkt av sociala konstruktioner (Burr, 2003; Larsson, 2014).

Kritik som framkommit mot diskursbegreppet har vi funnit i samband med kritisk diskursanalys i litteraturen. Det framgår att det är problematiskt att urskilja vad som klassas som diskursiv praktik samt vad som tillhör icke-diskursiv praktik, det finns ingen tydlig skiljelinje här (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Detta medför svårigheter med att urskilja vilka processer och skeenden som faktiskt har en så pass stark påverkan på det samhälleliga att det kan klassas som en diskurs eller vad som tagits ur ett särskilt sammanhang och då enbart *anses* vara en diskurs (Sohlberg & Sohlberg, 2013). Ett annat problem som uppkommer är svårigheter med att tydligt visa på det dialektiska samspelet mellan det diskursiva och det icke-diskursiva, det problematiska ligger i att få fram just var och när dessa två motsatser påverkas av varandra och att det leder till förändring (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Annan kritik som framkommer är att den teoretiska förståelsen för individ och gruppprocesser är svag samt att det finns otydligheter gällande synen på människors förmåga att kontrollera sitt språkanvändande då de påverkas så starkt av diskursen (ibid.). Detta gör att det i den kritiska diskursanalysen finns ett behov av att ta hjälp av en samhällsteori som kan göra det möjligt att analysera texterna utifrån en samhällelig kontext. Dock ges inget direkt svar om vilken eller vilka teorier som faktiskt bör användas (ibid.).

5.4 Begreppens relevans och användbarhet

Utifrån ovanstående beskrivningar så finner vi både socialkonstruktionismen och diskursbegreppet relevanta för vår studie. Eftersom medias rapportering i form av skriven text är en viktig del i skapandet av diskurser och bilden som samhället får av ett visst ämne, exempelvis socialtjänsten, så tänker vi oss att vi kan få en djupare förståelse för språkets betydelse i skapandet av diskurser genom att använda oss av socialkonstruktionismen som teori. Teorin är för oss användbar tillsammans med vår analysmetod, kritisk diskursanalys, som förklaras närmare under avsnitt 6.3, då den kräver närvaro av en samhällsteori. Vår förståelse är att socialkonstruktionismen är en del i skapandet av diskurser och det är just diskurserna, textproduktionen och det återkommande språkbruket som används i tidningsartiklarna om ett visst ämne, som vi avser att analysera i denna studie. Vi är dock medvetna om att socialkonstruktionismen och diskursbegreppet inte nödvändigtvis behöver gå hand i hand, att det är möjligt att använda andra begrepp tillsammans med teorin.

6. Metod

I detta avsnitt kommer vi att beskriva vår forskningsdesign (undersökningsmetod). Vi börjar med att presentera hur vi gått tillväga för att hitta vår empiri och sedan presenterar vi metoden som vi använder oss av vid analys av empirin samt förklarar varför den är användbar för vår studie och hur den kommer att användas. Under denna rubrik diskuteras även uppsatsens trovärdighet såväl som etiska ställningstaganden, allt för att läsaren på ett så tydligt sätt som möjligt ska kunna följa processen och våra tankar under studiens gång.

6.1 Tillvägagångssätt vid analys

Det första steget i tillvägagångssättet för analys var att vi började med att söka efter artiklar genom sökmotorn på *Länstidningens* hemsida. Vi valde att göra två sökningar med sökorden *socialtjänst* och *socialtjänsten* för att minimera risken att gå miste om väsentliga artiklar. Sökorden resulterade i cirka 530 träffar vardera. Utifrån denna mängd valde vi att använda oss av artiklar publicerade år 2016, 2017 och 2018, totalt 145 artiklar. Vi sorterade därefter bort dubletter vi fått fram på grund av de två snarlika sökningarna. Utöver dessa dubletter föll ytterligare 13 artiklar bort på grund av att *socialtjänst* eller *socialtjänsten* enbart omnämndes i sammanhang utan koppling till det sociala arbetet. Då återstod 72 artiklar (se bilaga 2). Vi skapade sedan en tabell där vi fyllde i vad artiklarna berörde, i vilka sammanhang socialtjänstens nämndes samt citat ur artiklarna. Därefter skrev vi ut alla artiklar, detta för att underlätta kodning och analys. Med hjälp av kodning analyseras och kategoriseras texten och man får, genom sökandet efter nyckelord och teman, en överblick över sitt textmaterial (Kvale & Brinkman 2014). Vid genomgång av de utskrivna artiklarna använde vi färgpennor för att markera meningar och nyckelord som hjälpte oss i kategoriseringen och analysen. Det vi sökte efter i artiklarnas texter var modalitet och intertextualitet, vilka beskrivs under avsnitt 6.3. Vi sökte även efter vilka som uttalar sig i artiklarna samt vilket språkbruk som används när socialtjänsten beskrivs. Genom kodning kunde vi i första skedet utläsa olika teman och utifrån återkommande mönster inom dessa teman kunde vi sedan urskilja fyra diskurser, vilka presenteras ingående under avsnitt 7.1. Tabellen fylldes i med väsentlig information under kodningens gång. Tabellen gav oss sedan en överblick över hur socialtjänsten porträtterades i artiklarna. Till sist använde vi oss av vår teori, socialkonstruktionismen, för att kunna sätta in diskurserna i ett större sammanhang, som en del i vår analysmetod.

Vi har i ovan beskrivna urval valt att ta med artiklar, insändare och debattinlägg vilket gör att all text som analyseras inte är skriven av journalister på *Länstidningen*, utan det kan exempelvis röra sig om politiker, medborgare eller klienter. Dock anser vi det vara av intresse att ta med såväl insändare som debattinlägg då *Länstidningen* väljer vad som ska publiceras eller inte, vilket bidrar till tidningens porträttering av socialtjänsten. Vi har i analysen valt att benämna icke yrkesverksamma journalister som publicerats, exempelvis klienter eller politiker, som skribenter. Utöver detta har vi även valt att benämna all publicerad text som artiklar.

6.2 Kritisk diskursanalys och den tredimensionella modellen

Inom den kritiska diskursanalysen har Norman Fairclough, en brittisk språkvetare, skapat den tredimensionella modellen som innehåller ett flertal verktyg att använda sig av vid analys av text (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Utgångspunkten i kritisk diskursanalys är att vår bild av verkligheten, sociala relationer och vår identitet påverkas av hur vi uttrycker oss i tal och skrift då det aktivt konstruerar och förändrar denna bild. En forskare kan exempelvis använda sig av kritisk diskursanalys i studier av hur massmedia konstruerar bilder av verkligheten (ibid.). Det som då undersöks är vilka mönster som går att finna i text och hur dessa beskrivningar av verkligheten mynnar ut i verkliga sociala konsekvenser (ibid.). Med hjälp av den tredimensionella modellen kan vi synliggöra diskurser i den porträttering som *Länstidningen* gör av socialtjänsten i Södertälje.

Vid analys av diskurser menar Norman Fairclough att man med hjälp av modellen ska fokusera på den kommunikativa händelsen och diskursordningen. Den kommunikativa händelsen är hur språket används i till exempel tidningsartiklar eller andra skrivna texter. Diskursordningen beskriver olika diskurser och det språkbruk som används i samhällets olika sociala strukturer. Här tolkas och produceras tal och skrift, utifrån ett visst sätt i rådande diskurs, i olika diskursiva praktiker (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Den kommunikativa händelsen innefattar alla former av språkanvändning och har tre dimensioner som man behöver ta hänsyn till vid analys, vilka är text, diskursiv praktik och social praktik. En analys görs av textens speciella egenskaper (text), vilken inverkan olika texter och diskurser har på varandra (diskursiv praktik) samt den sociala verkligheten som den kommunikativa händelsen är en del av (social praktik) (ibid.). Det är textens uppbyggnad och dess budskap som man fokuserar på i textanalysen, det är de formella dragen såsom

grammatik, vokabulär och sammanhang mellan satser som tillsammans påverkar konstruktionen av språkbruk och diskurser (ibid.). Det man vill uppnå är att utforska den koppling som finns mellan språkanvändning och den sociala verkligheten (ibid.).

6.2.1 Textdimensionen

Vid analys av textdimensionen så är *modalitet* ett grammatiskt viktigt begrepp. För att i vår studie finna hur diskurser framställs och reproduceras i text så är modalitet ett verktyg som vi kommer att använda oss av vid analys av texten i tidningsartiklarna ur *Länstidningen*. Med hjälp av begreppet modalitet som betyder "sätt" kan vi undersöka graden av en talares eller skribents instämmande i en text, beroende på hur skribenten uttrycker sig så kan hen instämma mer eller mindre med det som påstås. Detta instämmande kan antingen uttryckas med hjälp av låg affinitet, vilket innebär att författaren påvisar låg grad av instämmande med texten, en osäkerhet, vilket uttrycks med ord som kanske, kan och tror. Ett exempel på detta är "Kanske är det skadligt". Eller så kan instämmandet uttryckas med hög affinitet, vilket är det motsatta, där skribenten instämmer fullt ut med det skrivna i texten. Skribentens instämmande framställs som fast kunskap, att det är ett faktum och ett exempel på detta är "det är skadligt". Sanning är ett slags modalitet med hög affinitet som gör att det som beskrivits skildras som obestridlig kunskap (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I grammatiken har modalitet traditionellt kopplats till modala hjälpverb som beskriver sättet som ett agerande eller befinnande sker. Modalitet har många funktioner och är i grammatik traditionellt kopplat till modala hjälpverb som är en av dessa funktioner. Exempel på modala hjälpverb är: måste, kunna, borde och ska (Fairclough, 1992).

Kunskaps- och betydelsesystem samt sociala relationer i samhället påverkas av använd modalitet då detta val får konsekvenser för diskursen och dess konstruktioner (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Vanligt förekommande är att de tolkningar som går att ta del av genom massmedierna ofta framställs som fakta, exempelvis genom att de använder objektiva modaliteter "den är giftig" istället för subjektiva modaliteter "vi anser att den är giftig" (ibid.).

6.2.2 Den diskursiva praktiken

Vid analys av den diskursiva praktiken så är det textens produktion och konsumtion som står i fokus och man undersöker bland annat *intertextualitet* (Winther Jørgensen & Phillips, 2000), vilket är ett begrepp som hänvisar till att texter bygger på andra texter likt

en beroendekedja vilket gör att det som skrivits tidigare påverkar kommande texter. En text börjar aldrig om från ingenting utan påverkas av ord som andra använt tidigare.

Historien har en påtaglig inverkan då tid och plats påverkar en text och vice versa där text har inflytande på förändring och utveckling i samhället (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Genom intertextualitet görs tidigare texter aktuella då text bygger på andra texter och genom att undersöka detta så kan förståelse och kunskap skapas om hur diskurser reproduceras samt förändras med hjälp av text (ibid.). För oss betyder det att vi i denna studie, när vi analyserar artiklar, kommer undersöka om olika artiklar hänvisar till varandra eller om det går att se att innehåll är påtagligt likt det som tidigare skrivits.

6.2.3 Den sociala praktiken

När man kommer till den sista dimensionen i den tredimensionella modellen, social praktik, så ser man till hur text och den diskursiva praktikens dimension relateras till den sociala praktiken de ingår i. Det man vill göra är att få en förståelse för textens uppbyggnad samt klarlägga vilken *diskursordning* den tillhör. Man behöver därför ta hjälp av en samhällsteori som belyser den rådande sociala praktiken som den studerande diskursen befinner sig i (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I analysen av denna dimension har vi valt att använda oss av socialkonstruktionism som teori.

Den kritiska diskursanalysen och Faircloughs tredimensionella modell är mer omfattande och innehåller fler verktyg än vad som beskrivits ovan (Boréus & Seiler Brylla, 2018). På grund av dess omfattning menar Boréus och Seiler Brylla (2018) därför att det inte går att använda sig av alla verktyg vid en analys. Utifrån detta så anser vi att den tredimensionella modellen och ovan beskrivna verktyg lämpar sig för att uppnå syftet med vår studie vilket är att belysa hur *Länstidningen* porträtterar socialtjänsten i Södertälje kommun. Detta utifrån att media genom sin porträttering kan sägas bidra till hur den sociala verkligheten formas med hjälp av artiklarna som produceras och konsumeras av samhället.

6.3 Uppsatsens trovärdighet

För att denna studie ska presentera resultat som är tillförlitliga behöver vi påvisa såväl en hög validitet som en hög reliabilitet. Validitet kopplas samman med studiens giltighet vilket innebär att det vi påstår oss undersöka är det som vi faktiskt undersöker. Det som bland annat är avgörande är att vald metod är lämpad till att nå studiens syfte (Kvale &

Brinkman, 2014) och att både vald litteratur och metod motiveras väl (Bergström & Boréus, 2018). Genom att kontrollera, ifrågasätta och teoretiskt tolka våra resultat kan vi uppnå en hög validitet (Larsson, 2005). För att i denna studie försäkra oss om studiens validitet, och att våra frågor ska kunna besvaras, så har vi vid val av teori, metod och litteratur utgått från studiens syfte och frågeställning.

Reliabilitet kopplas samman med studiens resultat och huruvida resultatet är tillförlitligt eller inte. Är resultatet tillförlitligt, alltså har hög reliabilitet, så ska det vara möjligt för en annan forskare att genomföra samma studie vid en annan tidpunkt och ändå nå samma resultat (Kvale & Brinkman, 2014). Reliabilitet är dock svårare att mäta i en studie med avsaknad av just mätningar (Larsson, 2005), så som i vårt fall. Då egna tolkningar ligger till grund för merparten av vår analys och resultat så kan en replikering av vår studie komma att baseras på andra forskares tolkningar och därmed även nå andra resultat. Vi behöver därmed skapa en transparens genom hela studien. Transparensen i studien ska göra det möjligt att genomföra en rekonstruktion och nå de slutsatser som dragits genom att följa forskarens steg i forskningsprocessen utifrån att forskaren noga redogjort för texterna och har styrkt sina påståenden med hjälp av citat (Bergström & Boréus, 2018). I vår studie har vi förhållit oss till denna transparens och försökt öka reliabiliteten genom hela arbetet just genom att vara tydliga, styrka våra påståenden i analysen och föra en noggrann dokumentation genom hela forskningsprocessen. Vi har så långt det går försökt motivera de val vi har gjort samt förklarat hur vi resonerat. Vi är dock medvetna om att vi kan besitta andra förkunskaper samt inneha en annan förståelse än andra forskare vilket kan påverka tolkning och resultat.

6.4 Etiska ställningstaganden

Vid forskning som på ett eller annat sätt innefattar människor bör etikprövningslagen beaktas för att skydda den enskilde eftersom dennes välbefinnande och respekt för människan går före forskningens behov (Vetenskapsrådet, 2017). Etiken är därför viktig att ha i åtanke genom hela studien. Det finns etiska riktlinjer som är allmänt vedertagna där forskare i kvalitativa studier behöver beakta etiska frågor rörande information som kan framkomma i intervjuer och som många gånger kan vara av känslig natur. Dessa etiska riktlinjer rör informerat samtycke, konsekvenser av medverkan samt konfidentialitet (Larsson, 2005).

Eftersom vår studie baseras på tidningsartiklar och inte på egna intervjuer med respondenter gör det att vi kan bortse från vissa etiska riktlinjer som exempelvis behöver beaktas vid intervjustudier såsom det informerade samtycket. Där framgår att intervjupersoner ska informeras om syftet med studien och vilka risker det kan medföra för att avgöra om man vill delta eller inte (Larsson, 2005). Det är viktigt att beakta vilka konsekvenser ett deltagande kan innebära för informanten, deltagarna ska inte ta skada av att ha medverkat i en studie. Konfidentialitet tar man hänsyn till genom att se till att informantens identitet inte går att röja i det färdigskrivna materialet (ibid.). I artiklarna vi ska analysera kan det förekomma känslig information men vi resonerar som så att just detta inte kommer att innebära ett etiskt dilemma för oss då personerna i artiklarna själva har valt att gå ut i media och artiklarna vi ska analysera redan är skrivna, publicerade och därmed offentliga för allmänheten att läsa. Vi utgår därmed från att de medverkande givit sitt godkännande för publicering och på så vis bjudit in allmänheten att ta del av deras berättelse. Trots detta har vi valt att i vår studie beakta konfidentialiteten samt minimera konsekvenser för berörda personer i artiklarna genom att vi varken kommer att namnge journalist, skribent eller personer som medverkat i artiklarna då vi antar att de inte tänkt sig att uppgifter om dem skulle florerat i andra forum, såsom ett examensarbete. I citat där namn framgår kommer vi att anonymisera genom att ersätta namnen med fiktiva namn.

7. Resultatredovisning och analys av empiri

Nedan börjar vi med att presentera de diskurser vi tyckt oss kunna urskilja i vårt empiriska material. Artiklarna analyseras därefter utifrån textdimensionen och den diskursiva praktiken i den tredimensionella modellen med hjälp av utvalda verktyg. Citat ur artiklarna presenteras och analyseras för att exemplifiera och visa på språkbruket i artiklarna. Analysen struktureras upp utifrån våra fyra funna diskurser vilka vi valt att använda som rubriker. Avsnittet följs av en resultatsammanfattning. Därefter presenteras vilka som kommer till tals i artiklarna. Avslutningsvis använder vi socialkonstruktionismen och den tredimensionella modellens tredje dimension, social praktik, för att belysa kopplingen mellan språkanvändning och den sociala verkligheten.

7.1 Presentation av diskurser

Vid genomgång av artiklarna kunde vi urskilja fyra återkommande diskurser vilka var 1. Samverkansdiskursen, 2. Ekonomidiskursen, 3. Diskursen om arbetssätt och rutiner och 4. Arbetsmiljödiskursen. Inom diskursen om *samverkan* har vi placerat artiklar med teman där det framkommer att samarbete förekommer mellan socialtjänsten och andra myndigheter och instanser såsom skola eller polis. Inom diskursen *ekonomi* har vi placerat artiklar med teman som berör alltifrån kommunens ekonomiska satsningar på socialtjänsten och deras anställda till medborgares/klienters ekonomiska situation som exempelvis varit i kontakt med ekonomiskt bistånd på socialtjänsten. Inom samma diskurs har vi även valt att innefatta artiklar med teman där socialtjänsten omnämns i samband med skattemedel och hur dessa används. I den tredje diskursen om *arbetssätt och arbetsrutiner* har vi placerat artiklar med teman som på ett eller annat sätt berör socialtjänstens arbetssätt och rutiner samt artiklar som lyfter den inverkan som socialtjänstens arbete haft för exempelvis klienter. Vår fjärde och sista diskurs som vi har kunnat urskilja är *arbetsmiljö* där vi placerat artiklar med teman som berör stress och ohälsa hos socialarbetare inom socialtjänsten samt artiklar med teman som berör den arbetsbelastning som förekommer inom socialtjänsten.

I vår sammanställning av artiklarna kunde vi utläsa att diskursen om *arbetssätt och arbetsrutiner* utmärkte sig i mängden artiklar då teman inom diskursen återfanns i totalt 41 av 72 artiklar. 19 av dessa 41 artiklar hade kategoriserats in under diskursen *arbetssätt och arbetsrutiner* medan resterande innehöll teman från ytterligare en diskurs. Enbart te-

man inom *samverkansdiskursen* återfanns i 13 artiklar. Vi fann även att teman från *samverkansdiskursen* tillsammans med teman inom diskursen om *arbetsätt och arbetsrutiner* gick att finna i 13 artiklar. Denna kombination av teman var mest frekvent. Teman inom *arbetsmiljödiskursen* förekom i totalt 16 artiklar, åtta artiklar kategoriserades enbart inom diskursen *arbetsmiljö* och resterande åtta artiklar i kombination med teman från annan diskurs. Det visade sig att teman inom *ekonomidiskursen* förekom i minst antal artiklar, 12 stycken, och majoriteten av dem i kombination med andra teman. Vi fann därmed att endast två artiklar enbart innehöll teman inom ekonomidiskursen. Vi noterade även att den minst frekventa kombinationen av teman återfanns inom diskurserna *samverkan* och *arbetsmiljö*, med endast en artikel, och diskurserna *ekonomi* och *arbetsmiljö*, med två artiklar. Informationen återfinns i bilaga 2.

7.2 Resultat och analys av empiri

7.2.1 Samverkansdiskursen

Vi har i artiklarna kunnat urskilja hur samverkan både framställs som ett positivt fungerande element samt beskrivningar som tyder på en avsaknad eller en icke fungerande samverkan och dess konsekvenser.

I enlighet med Faircloughs begrepp modalitet som återfinns i modellens textdimension har vi i tidningsartiklarna funnit exempel på hög grad av instämmande från skribenten i den publicerade texten.

I lokalerna samarbetar myndigheterna för att barnen ska känna sig trygga under förhöret. (LT 171214)

Det fina med svensk lagstiftning är att kommunen får lösa detta genom avtal med frivilligorganisationer, som till exempel Brottsofferjouren. Det är vi glada för. Vi tycker att socialsekreterare ska göra det som de är bra på. Det innebär att vi vill fortsätta göra det som vi är bra på. (LT 160222)

I de två citaten ovan kan vi se modalitet i form av det modala hjälpverbet *ska* vilket tyder på en hög affinitet där skribenten i hög grad instämmer med det som påstås. Genom användandet av denna modalitet tolkar vi det som att det finns en hög trovärdighet i den bild som presenteras för läsaren. Det första citatet ger först och främst läsaren en bild av en fungerande samverkan mellan myndigheterna vilket är av vikt för att barnen *ska* känna sig trygga i rådande situation. I och med användandet av modaliteten *ska* så kan läsaren

tolka det som att något annat alternativ än en fungerande samverkan inte är aktuellt. Även det andra citatet beskriver god samverkan. Här tolkar vi det som att skribenten genom modaliteten *ska* understryker vikten av god samverkan samt att ett fungerande samarbete bygger på att man *ska* göra det man har kompetens för och är bra på. Det finns en hög grad av säkerhet i påståendet som gör att läsaren tolkar det som sant.

I följande citat har vi däremot kunnat urskilja lägre grad av instämmande hos skribenten då det modala hjälpverbet *kan* ger uttryck för en viss osäkerhet.

Mindre sekretess kan rädda liv. (LT 181010)

Det modala hjälpverbet *kan* i citatet ovan anser vi ger uttryck för sannolikhet, en sannolikhet som kan graderas från låg till hög. Det öppnar upp för en osäkerhet hos läsaren om det som påstås kommer att få önskad konsekvens, att fler liv ska räddas om sekretessen mellan myndigheter lättas upp. Hade skribenten däremot använt sig av det modala hjälpverbet *ska* tänker vi att det hade givit läsaren en bild av påståendet som sant och obestridligt genom en högre grad av affinitet hos skribenten.

Utöver ovan beskrivna modaliteter har vi även i vår analys av samverkansdiskursen kunnat utläsa exempel på intertextualitet, ett verktyg ur den diskursiva praktiken. I artiklarna går det att urskilja skeenden som tidigare beskrivits och som görs aktuella genom att skribenten hänvisar till dem.

I många av de LVU- domar som LT läst så beskrivs våld och misshandel i barnets hemmiljö- men att det senare blir polisanmält visar sig inte vara en självklarhet. (LT 170821)

I citatet ovan, som kommer från en artikel som undersöker socialtjänstens rutiner gällande polisanmälan när barn utsätts för våld i hemmet, kan vi utläsa intertextualitet då journalisten använder sig av redan skriven text i form av LVU-domar (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga). Genom att lyfta domarna betonar journalisten att det fortfarande förekommer en form av osäkerhet gällande när socialtjänsten ska göra en polisanmälan eller inte i dessa situationer. Vi tolkar det som att denna framställning där hänvisning görs till tidigare text förstärker det journalisten vill ha sagt. Bilden som presenteras för läsaren är att det inte har skett någon förändring i socialtjänstens anmälningsrutiner

vilket vi tänker kan medföra att läsaren uppfattar det skrivna som sant och allmänt accepterat.

Även följande citat tolkar vi som ett exempel på intertextualitet:

Med Kevinfallet nära i minnet och förhörsmetoderna mot barn i det fallet, så kan jag garantera att det inte går till så i dag. (LT 171214)

I detta citat tolkar vi det som att intertextualitet bidrar till att journalisten medvetet eller omedvetet väljer att inte förklara vad som menas med *Kevinfallet*. Om det är ett medvetet val tolkar vi det som att journalisten utgår från att gemene man vet vad hen syftar till.

I samverkansdiskursen har vi i artiklar som berör samverkan mellan polis och socialtjänst noterat ett genomgående och återkommande mönster där socialtjänstens arbete utelämnas och endast omnämns genom att journalisten exempelvis skriver "Socialtjänsten är informerad". Följande tre citat belägger detta:

De båda pojkarna är misstänkta för stöld. Socialtjänsten och pojkarnas föräldrar är underrättade. (LT 161116)

Den drabbade kvinnan behövde inte ambulanssjukvård. I bostaden fanns ett barn, vilket polisen har informerat socialtjänsten om. (LT 180907)

Eftersom den brottsmisstänkte inte är myndig kommer polisen att informera kommunens socialtjänst om det inträffade. (LT 180912)

Det återkommande mönstret förekommer, i de artiklar vi analyserat, oberoende vilken journalist som skriver. Detta gör att vi tolkar det som att detta förenklade sätt att rapportera om socialtjänstens vidare arbete är allmänt vedertaget bland journalister. Vi tänker även att avsaknaden av rapportering om socialtjänstens fortsatta arbete kan tyda på att media räknar med att medborgarna vet vad som sker när polisen har informerat socialtjänsten. I tidigare forskning har det framkommit att utelämnandet av mer detaljerad information om det sociala arbetet, såsom arbetssätt och rutiner, är vanligt förekommande i medierapporteringar (Cordoba, 2017).

I tre av artiklarna som vi kategoriserat under samverkansdiskursen fann vi ett språkbruk som inte förekom i någon av artiklarna i de andra diskurserna. Två skribenter samt en journalist har istället för socialtjänsten valt att skriva *socialen*.

Nu vråks kvinnan som hyrt lägenheten, trots att socialen lovat hjälpa henne med städning. (LT 161107)

Var gränsen går för att socialen ska polisanmäla är idag ofta en tolkningsfråga som kan resultera i att föräldrar som misshandlar sina barn helt går fria. (LT 170821)

Försäkringsbolagen sa att socialen ej fick räkna med dessa pengar som inkomst, med det gjorde de. (LT 180910)

Vi funderar utifrån dessa citat vad som har föranlett detta ordval. Vi tolkar begreppet *socialen* som ett nedvärderande slanguttryck som inte inger något förtroende. Det gemensamma hos de tre ovanstående citaten är att de på ett eller annat sätt berör en negativ rapportering om socialtjänsten. Vi anser att ordvalet, *socialen*, i dessa tre artiklar bidrar till att etablera och förstärka en bild av socialtjänsten som slarvig och opålitlig till allmänheten.

7.2.2 Ekonomidiskursen

Vi kan utifrån Länstidningens artiklar som vi kategoriserat under ekonomidiskursen se olika former av modaliteter. Följande citat är ett exempel på när det modala hjälpverbet *kan* har använts.

Kommunernas socialtjänst kan i vissa fall ge nödbistånd, men det täcker inte tak över huvudet. (LT 161113)

Genom att journalisten använder sig av ordet *kan* så tolkar vi det som att journalistens affinitet, graden av instämmande, i texten är låg, då det framkommer att nödbistånd inte är en garanti. I citatet nedan som är ett utdrag ur en artikel om försök att få unga kriminella tillbaka till samhället genom socialtjänstens program kan vi se en hög affinitet, alltså en hög grad av instämmande, genom användandet av hjälpverbet *måste*.

Även om det offentliga köper tjänster av privata aktörer måste man hålla kontroll och se till att dessa tjänster fungerar och levereras som det är tänkt. (LT 181210)

I båda citaten kan vi utläsa att socialtjänstens insatser inte är tillräckliga. Genom användandet av hjälpverbet *måste* ser vi att artikeln uttrycker att detta är ett problem som socialtjänsten behöver åtgärda genom uppföljning och kontroller, och kan tolkas som avgö-

rande för en förbättrad samhällsfunktion. Indirekt kan vi utläsa att artikeln beskriver socialtjänsten som slapp med bristande kontroll över verksamhetens olika åtgärdsprogram vilket vi tänker skulle kunna påverka läsarens förtroende för socialtjänstens arbete.

Följande citat är taget ur en artikel som rapporterar om den stora och kostsamma personalomsättningen, bland annat inom socialtjänsten.

Lösningen är inte särskilt komplicerad. (LT 170605)

Här har vi funnit exempel på objektiv modalitet med hög affinitet, ett verktyg i textdimensionen. Genom citatet anser vi att skribenten har givit läsaren en bild av att problemet med den höga personalomsättningen går att lösa lätt. Skribenten framför påståendet som fakta vilket ger läsaren en bild av påståendet som sant och trovärdigt. Längre ner i artikeln hittar vi följande citat:

Välfärdens viktiga akademiker måste kunna göra lönekarriär inom yrket. Varje kommun behöver lägga upp en strategi för hur man ska bli en attraktiv arbetsgivare. (LT 170605)

I citatet använder skribenterna sig av de modala hjälpverben *måste* och *behöver* som, enligt vår tolkning, fungerar som förstärkande ord. Språkbruket ger läsaren en bild av att insatser krävs för att en förändring ska ske och att problematiken med den höga personalomsättningen ska kunna åtgärdas. Vi tolkar det även som att skribenterna presenterar sin lösning som den enda möjliga vägen att gå för att nå förändring.

I följande tre citat har vi inom ekonomidiskursen funnit exempel på intertextualitet som är ett verktyg i den andra dimensionen i den tredimensionella modellen.

Politisk spariver drabbar samhällets svagaste. (LT 170209)

Skärp er, politiker. Avlasta socialtjänsten – anställ mer personal nu. Försörjningsstöd hinner ej med alla ärenden, så anställ fler socialsekreterare och administrationspersonal. (LT 170209)

Hög personalomsättning kostar pengar och dränerar kommunala verksamheter på resurser. Det leder i slutändan till sämre service för medborgarna. Hårdast drabbas svaga grupper i samhället, som är i störst behov av kommunalt stöd och omsorg. (LT 170605)

Vi kan i dessa citat se att innehållet i artiklarna är påtagligt likt varandra. Vi tolkar detta som ett exempel på en beroendekedja där det i texterna går att urskilja ekonomi som en gemensam faktor och att *spariver* i kommunala verksamheter leder till besparingar gällande anställning av personal, vilket i slutändan drabbar medborgarna. Vi anser även att ordet (*spar*)*iver* som använts i en av artiklarna är ett uttryck vilket vi förknippar med ogenomtänkta och förhastade beslut. Om skribenten istället hade använt sig av ett annat språkbruk såsom “besparingar” så tänker vi att bilden som förmedlas till läsaren hade blivit mer seriös och informativ. Det återkommande mönstret i texterna blir en del i reproduktionen av diskursen ekonomi. Hur man i artiklarna belyser ekonomi kopplat till socialtjänsten har betydelse för bilden som allmänheten kan få av att det exempelvis är lönlöst att vända sig till socialtjänsten för hjälp. Vi tolkar följande insändare som ett exempel på att diskursen om ekonomi inom socialtjänsten redan är etablerad i samhället.

Tro inte att hjälpen finns, för den finns mest troligt inte för dig. (LT 160530)

Ovanstående citat lämnar dock ett visst utrymme för att det ändå finns en möjlighet att få hjälp genom användandet av ordet *troligt*. Vi tolkar det därför som att skribenten har formulerat sig med låg affinitet, en osäkerhet. Vi har även funnit exempel på den negativa samhällsbild som finns om socialtjänsten men där journalisten istället presenterar, vad vi tolkar det som, sina egna åsikter som fakta.

Få personer – även om de kanske finns – skulle frivilligt välja att utsätta sig för den förnedring som det innebär att gå till Socialtjänsten och be om försörjningsstöd. (LT 171031)

Många ramlar mellan stolarna och tvingas söka sig till socialtjänsten, eller hanka sig fram med stöd av anhöriga. (LT 171031)

Vi anser att journalisten genom att uttrycka sig med hög grad av säkerhet, hög affinitet, menar på att det faktiskt är på detta vis. Genom att journalisten uttrycker sig på sakligt vis med negativt laddade ord såsom *tvingas* kan det ge läsaren en bild av att det är förknippat med skam att söka och få hjälp av socialtjänsten. Utifrån tidigare forskning kan vi se att bilden som presenteras av media till allmänheten anammas av läsarna varav det kan få konsekvenser för socialarbetarens arbete med klienter som bevarat denna bild (Zugazaga, et al., 2006).

7.2.3 Diskursen om arbetssätt och rutiner

I artiklarna har vi kunnat urskilja hur media rapporterar om socialtjänstens arbetssätt och rutiner genom beskrivningar från klienter, närstående samt socialtjänsten och rapporteringen ser annorlunda ut beroende på vem som kommer till tals.

Följande citat är hämtade ur en artikelserie med namnet "LT skildrar missbruk" där vi använt tre av tio artiklar publicerade samma datum. I artikelserien kunde vi urskilja både modalitet och intertextualitet. Intertextualiteten återfinns genom hela artikelserien då seriens olika delar bygger på varandra och fungerar som en beroendekedja där varje text påverkar den kommande textens innehåll, meningsuppbyggnad och begreppsanvändning. Vi kan se ett exempel på hur denna beroendekedja är uppbyggd genom citaten nedan.

När Adam var 21 följde LT honom och familjen som desperat försökte få hjälp mot Adams missbruk. Tjugo år senare slutade Adams kamp mot droger... (170608 artikel 1 av 10)

Vi har vidtagit skärpta rutiner. Det är alltid tragiskt och olyckligt när det går så illa, som det gjorde i det här fallet och vi tittar naturligtvis extra noga på vad vi hade kunnat göra annorlunda. (170608 artikel 3 av 10)

Familjen kämpade och skrek efter hjälp – men socialtjänsten misslyckades med att ge Adam rätt insatser. (170608 artikel 4 av 10)

I samma artikelserie reagerade vi även på journalistens språkbruk i följande citat.

Av en slump bestämde han sig samma dag för att smita från familjen och strunta i provtagningen på beroendeenheten. (170608 artikel 1 av 10)

Vi ställer oss frågande till varför journalisten valt att använda sig av ordet *slump* i ovanstående citat då det saknas belägg för påståendet. Även om Adam gjort ett aktivt val att inte infinna sig vid provtagningen fräntas han allt ansvar genom journalistens val att använda sig av ordet *slump*. Bilden som ges till läsaren är att Adam inte kan hållas ansvarig för sina egna handlingar.

Citaten som redovisats ovan ur artikelserien, anser vi, skapar en bild hos läsaren av socialtjänsten som ansvarig för Adams död. Vi tänker även att socialtjänstens sekretess, som i citatet nedan beskrivs som en ovilja till att kommentera, kan bidra till att läsaren får en bild av socialtjänsten som känslokall.

Anna Andersson vill inte kommentera ett enskilt ärende, men är öppen med att de har haft uppenbara brister och att just den här anmälan har inneburit att rutinerna på social- och omsorgskontoret har förbättrats. (170608 artikel 2 av 10)

Att socialtjänsten väljer att inte kommentera ärenden återkommer även i flertalet andra artiklar.

LT har varit i kontakt med den ansvarige handläggaren på socialtjänsten men utan att få ytterligare kommentarer. (LT 160803)

– Alla har rätt att söka ekonomiskt bistånd och sedan gör vi en omfattande utredning och behovsprövning, det går inte att säga generellt vad som krävs, säger hon och påpekar att hon inte kan uttala sig i enskilda fall. (LT 160830)

I citaten ovan har information om socialtjänstens krav på sekretess utelämnats av journalisterna och vi ställer oss frågande till om det är ett medvetet val eller ett diskursivt mönster. Vi tänker oss att journalisternas formuleringar är avgörande för den bild som förmedlas till läsaren. I citaten har man använt sig av formuleringarna *vill inte kommentera, utan att få ytterligare kommentarer* och *inte kan uttala sig* vilka alla bortser från en förklaring om att socialtjänsten enligt lag ska skydda individen och dess närstående med sekretess. Bilden som då når läsaren kan tolkas bli att det finns en ovilja från socialtjänsten att kommentera. Om journalisterna istället skrivit att handläggaren på socialtjänsten inte kan uttala sig i ärendet på grund av sekretesslagen skulle, enligt oss, en mer rättfärdig bild av socialtjänsten nå läsaren.

De två citatet nedan är exempel på subjektiva modaliteter.

Familjen ifrågasätter hur Adam har blivit behandlad av socialtjänsten – som de anser saknar kunskap om droganvändande. (170608 artikel 1 av 10)

Försvårande anser Anna Andersson också att hälso- och sjukvården är uppdelad för den som missbrukar, det är psykiatrin, beroendecenter och socialtjänsten. (170608 artikel 2 av 10)

Den subjektiva modaliteten ger läsaren en förståelse om att det, i dessa fall, är familjen och Anna som har en viss åsikt. Påståendena framförs inte som fakta eller en faktisk sanning varav graden av instämmande är låg. Vi har dock reflekterat över skillnaden i trovärdighet som citaten får beroende på vem det är som anser någonting. Annas yttrande, tänker vi, kan väga tyngre än familjens då Anna arbetar inom myndigheten som artiklarna

avser att granska. Läsaren kan därmed finna högre trovärdighet i ett yttrande från en anställd på grund av dennes profession och kunskap inom området.

I en annan artikel går det även att hitta objektiva modaliteter där journalisten framför information som fakta.

Han står utan hjälp social- och omsorgskontoret, trots att han har rätt att få hjälp enligt LSS. (LT 161208)

Genom journalistens formulering ovan går det att tyda en hög grad av instämmande genom att hen skrivit att personen *har rätt att få hjälp*. Vi tänker att den höga affiniteten kan bidra till att läsaren per automatik tolkar personens rätt till hjälp som en absolut sanning och att socialtjänsten i detta fall gjort en felbedömning. Vi ser dock en problematik i att den höga affiniteten framställer informationen som sann, journalisten väljer att inte föra fram den fakta som beslutet från socialtjänsten baseras på vilket vi tolkar bidrar till en ensidig rapportering.

7.2.4 Arbetsmiljödiskursen

Vi har i artiklarna kunnat urskilja frekvent återkommande teman inom denna diskurs såsom arbetsbelastning, personalomsättning och rekrytering. Temana förekom oftast tillsammans med någon form av modalitet. I följande två citat används temana i kombination med modaliteten *måste*.

Socialtjänsten i Södertälje går på knäna på grund av hög arbetsbelastning och personalomsättning. Ska våra mest sköra invånare kunna erbjudas adekvat stöd samtidigt som duktiga medarbetare stannar kvar måste förändringar ske snabbt. (LT 160902)

Här i Södertälje kommun måste satsningarna göras nu (alternativt fortsätta) för att minska stressen och skapa en rimligare arbetsbelastning. (LT 180922)

Vi kan i citaten se en hög grad av instämmande och trovärdighet från skribenternas sida då de bland annat använder sig av det modala hjälpverbet *måste*, vilket ger läsaren en bild av att detta är ett problem som ska prioriteras och lösas omgående. Utifrån citaten tolkar vi det som att förändringen som efterfrågas måste ske snarast då det inte går att utläsa någon osäkerhet i skribenternas påståenden. Gällande språkbruket i det andra citatet reagerade vi på att skribenten använt sig av formuleringen *rimligare arbetsbelastning*. Att

använda sig av begreppet *rimligare* anser vi ger utrymme för tolkning av läsaren då begreppet inte nödvändigtvis innebär att arbetsbelastningen är överkomlig. Detta till skillnad från om skribenten exempelvis hade formulerat sig genom “en hanterbar arbetsbelastning” som istället ger uttryck för att arbetsbelastningen är just hanterbar och då överkomlig.

Inom denna diskurs kunde vi även finna ett tydligt exempel på intertextualitet där begrepp, meningar och liknande innehåll återkommer vilket gör att texterna påtagligt liknar varandra. Här följer fyra citat som belägger detta.

Samtidigt är det svårt att få tag på utbildade socionomer och det innebär också att det varit en stor ansträngning på vår socialtjänst... (LT 160223)

Liberalerna oroas över utvecklingen där socialtjänsten är överbelastad och att det är svårt att rekrytera nya socionomer. (LT 160430)

En tredjedel av de anställda inom socialtjänsten i Södertälje kommun har det för stressigt på jobbet. Minst en av fyra funderar på att byta jobb. (LT 160901)

Enligt en färsk studie vill en av fyra socialsekreterare sluta. I Södertälje säger sig dessutom endast en av 24 av våra nybakade sekreterare vilja jobba vidare i kommunen. (LT 160912)

De fyra ovanstående citatens återkommande mönster, gällande svårigheter i rekrytering samt socialsekreterares motvilja att jobba kvar i kommunen, ser vi vara ett tecken på hur texterna bygger på varandra. En form av intertextualitet återfinns även genom att det fjärde citatet hänvisar till en tidigare artikel som det tredje citatet återfinns i. Det är genom detta återkommande mönster som diskursen om arbetsmiljön på socialtjänsten (re)produceras. Vi tänker att en konsekvens av denna regelbundna negativa porträttering som texterna ger av arbetsmiljön på socialtjänsten kan sprida sig bland socialarbetare som en vedertagen bild, vilket kan leda till att de väljer att inte söka arbete i en redan osäker kommunal verksamhet.

I följande citat finner vi ett annat exempel på intertextualitet:

På socialtjänstens kontor på Nygatan prövar personalen för tillfället en ny metod för att minska stressen. (LT 181227)

Varken i citatet eller i artikeln ges en förklaring till varför socialtjänsten har det stressigt eller varför de har behovet av att minska stressen. Därmed är vår tolkning att journalisten utgår ifrån att läsarna, sedan tidigare, är medvetna om att stress är ett problem inom socialtjänsten genom tidigare publicerade artiklar. I artikeln fortsätter man med att säga:

Vi har stressigt på vår arbetsplats vi behöver inte träna vi behöver koppla av. (LT 181227)

I detta citat används en subjektiv modalitet där det modala hjälpverbet *behöver* bidrar till en hög affinitet och en säkerhet i att det är på det sätt som beskrivs. Citaten från artikeln ger läsaren en bild av att stressen på socialtjänsten är en verklighet i och med högt instämmande av journalisten. Dock anser vi att om det modala hjälpverbet *måste* hade använts skulle bilden av den rådande situationen om socialsekreterarnas behov av avkoppling förstärkas ytterligare.

7.2.5 Resultatsammanfattning

Sammanfattningsvis har vi i ovanstående resultat- och analysavsnitt kunnat urskilja ett relativt konsekvent språkbruk i de fyra diskurserna. Detta utifrån att både skribenter och journalister i lika stor grad använder sig av förstärkande ord, i form av hjälpverb, vilket bidrar till att trovärdigheten i texten och dess budskap tolkas på ett visst sätt av läsaren. Resultatet påvisade att merparten av citaten visade på hög grad av instämmande. Utöver detta fann vi att subjektiv modalitet var vanligast förekommande, där författaren förtydligar vem det är som gör påståendet istället för att presentera påståendet som objektiv modalitet, fakta. Detta var något överraskande då Winther Jørgensen & Phillips (2000) menar på att media ofta använder sig av just objektiva modaliteter där de presenterar tolkningar som fakta.

Ett återkommande mönster i resultatet var även att socialtjänstens arbetssätt och rutiner ofta utelämnades, oberoende om texten författats av journalist eller skribent, samt att rapporteringarna ofta var korta och att det var bristande eller total avsaknad av bakgrundsinformation. Utmärkande inom diskursen samverkan var att det i flertalet fall endast rapporterades om att socialtjänsten underrättats om det inträffade utan att förklara det i ett större sammanhang.

7.3 Vem/vilka kommer till tals?

Utifrån analysen av våra 72 tidningsartiklar från *Länstidningen*, publicerade mellan 2016–2018, kunde vi se att socialtjänsten kom till tals i 11 artiklar (se bilaga 2). Nio av dessa fann vi antingen inom den enskilda diskursen om *arbetssätt och rutiner* eller i kombination med diskurserna *samverkan* eller *arbetsmiljö*, vilka totalt utgör 37 artiklar. Socialtjänsten ges där utrymme att komma till tals i form av en kommentar, gällande exempelvis klienters ärenden, eller att artikeln genom flera uttalanden porträtterar en del av socialtjänstens verksamhet.

I fem av artiklarna, som vi kategoriserat under samma diskurs, *arbetssätt och rutiner*, fann vi att klienter eller deras anhöriga kommer till tals. I artiklarna uttalar sig klienterna om egna upplevelser från socialtjänsten där de anser sig ha blivit felbehandlade, vilket är en del av den negativa rapporteringen som vi funnit om socialtjänsten. I de analyserade artiklarna har vi inte kunnat utläsa någon positiv rapportering om exempelvis nöjda klienter eller tillfredsställande arbetsmiljö inom socialtjänsten. Vår tolkning är att *Länstidningen* inte finner något läsvärde i sådan rapportering samt att nöjda klienter inte, i samma utsträckning, går ut i media för att berätta om positiva upplevelser. Blomberg et al. (2004) påvisar att medias rapporteringar kan vara ensidiga och publicera dramatiska händelser för att fånga läsarens intresse och befästa fördomar.

I övriga analyserade artiklar av journalister eller skribenter har bland annat myndigheter eller samverkanspartners även kommit till tals men då i mer generella rapporteringar där uttalanden från socialtjänst eller klient inte förekommer. Utifrån de presenterade siffrorna ovan går det att utläsa att det förekommer en ensidig rapportering i media. Socialtjänsten kommer enbart till tals i 11 av 72 artiklar, som på ett eller annat sätt, berör socialtjänsten i Södertälje kommun.

7.4 Kopplingen mellan text och social verklighet

Med hjälp av teorin socialkonstruktionism kan vi utifrån den sista dimensionen i den tredimensionella modellen, social praktik, sätta in ovan beskrivna kommunikativa händelser i ett större socialt sammanhang genom att förklara diskursernas uppkomst.

Enligt socialkonstruktionismen är förståelsen av vår verklighet en social produkt (Rökenes, 2016). Den kunskap som framställs av media blir varaktig genom sociala processer

och vi tolkar att det är en interaktion som sker mellan *Länstidningens* publicerade texter och läsarna. Genom fortsatta sociala processer, där individen interagerar med andra människor i samhället, kan denna kunskap föras vidare och bli allmänt vedertagen (Burr, 2003). Utifrån socialkonstruktionismen tolkar vi det som att den bild som media framställer om socialtjänsten på så sätt förs vidare, det blir en beroendekedja där det sker en reproduktion av det som presenterats. Medias sätt att använda språket i textform tänker vi har en avgörande betydelse då de är medproducenter till den bild som läsaren får om socialtjänsten. Då media genom sin dagordningsmakt kan avgöra vad som ska publiceras om socialtjänsten och hur händelser och fenomen som rör socialtjänsten ska framställas kan de även påverka hur läsaren tar till sig innehållet. Om socialtjänsten regelbundet beskrivs som ohjälpsam och icke empatisk så kan det skapa en bild hos läsaren om att det är sant. I diskursen om *arbetsätt och rutiner* har vi funnit ett återkommande mönster som belägger just detta.

Kunskap och sociala handlingar går hand i hand vilket, vi tolkar, sker när läsaren utifrån medias presenterade kunskap och fakta anammar det som påstås och agerar utefter denna sanna eller falska bild som de tagit med sig. Människan agerar utifrån vad hen tidigare har lärt sig och betraktar som sanning. Vårt agerande, våra tankar och ideal påverkar, enligt socialkonstruktionismen, den verklighet vi lever i (Angelöw & Jonsson, 2000; Burr, 2003).

Ur artikelserien om missbruk, som analyserats under avsnitt 7.2.3, ser vi ett tydligt exempel på när rådande diskurs om missbruk i samhället påverkar textproduktion. I artiklarna kan vi utläsa att Adams missbruk är en sjukdom vilket resulterar i att Adam inte kan hållas ansvarig för sina handlingar. Journalistens framställning av Adam som ett offer kan inte tolkas som annat än sann då vi lever i ett land där missbruk är allmänt accepterat som en sjukdom vilket historiskt inte alltid varit fallet. Eftersom vår tolkning och förståelse om den omvärld vi lever i är historiskt och kulturellt specifik kan vi utifrån teorin om socialkonstruktionism få en förståelse för att tid och rum har en avgörande betydelse för hur vi tolkar det vi läser (Burr, 2003).

Ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv framhålls att man behöver ha en kritisk hållning mot det förgivet tagna (Burr, 2003), vilket vi anser vara centralt för vår studie där medias porträttering av socialtjänsten analyseras. I textkonsumtionen behöver läsaren

vara kritisk mot det som media producerar och publicerar. Vi har i artiklarna kunnat urskilja, vad vi tolkar vara, okunskap hos medborgarna gällande hur socialtjänstens arbete ser ut, vilket, enligt vår tolkning, kan tänkas bero på att media utelämnar socialtjänstens dagliga arbete och förhållningssätt i majoriteten av de rapporteringar som görs. Medias språkbruk, som ovanstående diskursanalys belyser, kan påverka läsarens tolkning av textens innehåll. Vi tänker att läsaren därmed behöver ha en kritisk hållning gentemot det som media publicerar om verkligheten då det inte alltid är en objektiv bild som sprids till allmänheten.

8. Diskussion

Syftet med denna studie har varit att belysa hur media, i form av *Länstidningen*, porträtterar socialtjänsten i Södertälje. För att besvara syftet använde vi oss av följande tre frågeställningar: 1. Vilka diskurser går att urskilja i artiklarna?, 2. Vilket språkbruk används i artiklarna för porträtteringen av socialtjänsten?, och 3. Vem kommer till tals i artiklarna?

Utifrån de analyserade tidningsartiklarna kunde vi urskilja och kategorisera dem i fyra diskurser, vilka var *samverkan*, *ekonomi*, *arbetssätt och rutiner* samt *arbetsmiljö*. Diskursen om *arbetssätt och rutiner* utmärkte sig då majoriteten av analyserade artiklar kategoriserades in under diskursen. Det var även inom denna diskurs som vi fann flest antal uttalanden från klienter såväl som socialtjänst. I vår analys framkom att språkbruket var relativt konsekvent i tidningsartiklarna och det gick inte att urskilja några direkta skillnader på hur journalist eller skribent använde språket inom de olika diskurserna. Beskrivningar av socialtjänstens arbetssätt och rutiner utelämnades helt i många fall eller att det genom kortfattade rapporteringar enbart framkom att socialtjänsten underrättats om det inträffade. Vi har kunnat se att fakta och bakgrundsinformation om de rapporterade händelserna som skulle kunna ge en helhetsbild till läsaren ofta utelämnas. Utöver detta kunde vi genomgående inom alla diskurser urskilja användandet av förstärkande ord och formuleringar som påverkar trovärdigheten i påståendena för läsaren och som är en bidragande faktor i en allmänt negativ rapportering om socialtjänsten och dess arbete i Södertälje. I artiklarna kunde vi exempelvis läsa om klienter som ansåg sig blivit felbehandlade, missnöjda anhöriga, stress i arbetsmiljön och en kommunal brist på socialarbetare.

Att vi valt att göra en textanalys på lokal nivå är något som skiljer från tidigare forskning vi tagit del av där vi funnit fler studier på nationell och internationell nivå. Denna skillnad gällande undersökningsområde visade dock inte några större skillnader på de övergripande resultaten. Vi har i denna studie kunnat se, liksom i tidigare forskning, att socialtjänstens arbete ofta utelämnas i medierapporteringen vilket resulterar i att en missvisande bild och överlag en negativ rapportering når läsaren. Både resultaten i denna studie samt resultaten i tidigare forskning påvisar att socialtjänsten skulle gynnas av en mer objektiv porträttering där media lyfter hur det praktiska arbetet går till, för att öka kunskapen och förståelsen hos medborgarna.

Då vi i vår analys valt att använda oss av ett fåtal verktyg utifrån Faircloughs tredimensionella modell kan resultatet tänkas bli annorlunda vid analys med andra eller fler verktyg. Trots att vi läst om hur den tredimensionella modellen ska användas så har det varit svårt att förstå tillvägagångssättet, då en exakt mall inte har presenterats. Vi kan därmed inte hävda att vi använt modellen korrekt eller fullt ut då vi utgått från vår tolkning.

I analysen av vårt empiriska material, i form av 72 tidningsartiklar, valde vi att presentera flertalet korta citat för att exemplifiera språkanvändandet i artiklarna och bidra till en övergripande bild av hur *Länstidningen* porträtterar socialtjänsten i Södertälje kommun. Möjligtvis hade längre och rikare citat möjliggjort för läsaren av vår studie att göra egna tolkningar av språkbruket och få en förståelse för innehållet i artiklarna.

Socialkonstruktionismen som teori har varit användbar för vår studie genom att möjliggöra för oss att belysa kopplingen mellan språkanvändning och det sociala samspelet i samhället. Men teorins förhållningssätt gentemot individen som en produkt av sociala konstruktioner fråntar individen sin befogenhet att tänka och handla utifrån egen vilja. Utifrån teorin blir det orelevant att få en förståelse av *varför* människor agerar som dem gör. Det finns andra sätt att tolka vår omvärld och individens relation till samhället och vi behöver därmed hålla oss kritiska till teorin och våra resultat som uppkommit med stöd av den. Vi vill bland annat poängtera att läsarna av *Länstidningen* inte nödvändigtvis behöver färgas av porträtteringen som tidningen skapar i samma omfattning som vi i avsnitt 7.4 kommit fram till med hjälp av socialkonstruktionismen. Resultatet hade antagligen sett annorlunda ut om vi valt att använda en annan teori för att åskådliggöra relationen mellan den skrivna texten och den sociala verkligheten.

Utifrån syftet att belysa hur media, i form av *Länstidningen*, porträtterar socialtjänsten i Södertälje kommun har en önskad konsekvens varit att öka medvetenheten kring hur media framställer socialtjänsten. *Länstidningen* är dock endast en av alla mediala informationskanaler som medborgare i vårt samhälle hämtar information från. Vår studie ger därmed inte en helhetsbild av hur media överlag porträtterar socialtjänsten. Vi har under studiens gång försökt förhålla oss objektiva men är medvetna om att vår förförståelse, kunskap och erfarenheter från arbetet inom socialtjänsten haft en viss inverkan på vår analys och resultat då denna studie baseras på just egna tolkningar. En konsekvens av

detta är att en reproduktion av studien nödvändigtvis inte behöver komma fram till samma resultat som denna studie.

Vi har även en förståelse för att medborgare eller klienter som befinner sig i en utsatt situation kopplat till myndighetsarbete väljer att ta kontakt med media för att få sin röst hörd. Den enskilde befinner sig i en beroendeställning, ofta utan den kunskap som verkssamma inom myndigheten besitter, och kan därför ha svårt att hävda sig mot de beslut som socialtjänsten har befogenhet att fatta, om denne känner sig felaktigt behandlad. Media kan för individen verka som en sista utväg för att uppmärksamma och få gehör för sitt ärende, och via den mediala uppmärksamheten få socialtjänsten att gå igenom ärendet ytterligare.

Då studiens resultat, bland annat, påvisar en ensidig rapportering från media med en avsaknad av uttalanden från socialtjänsten så har vi funnit flera intressanta utgångspunkter för fortsatta studier på området. Förslag på vidare forskning är att undersöka hur socialarbetare upplever socialtjänstens roll i media och hur porträtteringen påverkar dem i deras yrkesprofession, såsom i mötet med klient.

9. Referenslista

- Andersson, G., & Lundström, T. (2004). Socialarbetare om massmedier. *Nordisk Socialt arbeid*, vol. 24, nr. 1, s.2–18.
- Angelöw, B., & Jonsson, T. (2000). *Introduktion till socialpsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Blomberg, H., Kroll, C., Lundström, T., & Swärd, H (2004). Medier och samhällsvetenskap. I Blomberg, H., Kroll, C., Lundström, T., & Swärd, H. (Red.), *Sociala problem och socialpolitik i massmedier* (s.11–24). Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, G., & Boréus, K. (2018). Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. I Boréus, K., & Bergström, G. (Red.), *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (s.17–48). Lund: Studentlitteratur.
- Boréus, K. (2015a). Texter i vardag och samhälle. I Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s.156–175). Malmö: Liber.
- Boréus, K. (2015b). Diskursanalys. I Ahrne, G. & Svensson, P. (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s.176–190). Malmö: Liber
- Boréus, K., & Seiler Brylla, C. (2018). Kritisk diskursanalys. I Boréus, K. & Bergström, G. (Red.), *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (s.305–354). Lund: Studentlitteratur.
- Brunnberg, E. (2001). Media och socialt arbete. En explorativ studie av media rapporteringen som påverkansfaktor inom socialtjänsten i Sverige och Finland. *Nordicom Information Media och kommunikationsforskning i Norden*, vol. 23, nr.2, s.31–44.
- Burr, V. (2003). *Social constructionism*. Routledge.
- Clevesköld, L., Lundgren, L., & Thunved, A. (2012). *Handläggning inom socialtjänsten*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Cordoba, P. (2017). Representations of social work in the Australian newsmedia. *Australian social work*, vol. 70, nr. 4, s.453–464.
- Duffy, F. (2017). A Social Work Perspective on How Ageist Language, Discourses and Understandings Negatively Frame Older People and Why Taking a Critical Social Work Stance Is Essential. *The British Journal of Social Work*, vol. 47, nr. 7, s.2068–2085.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity.
- Giddens, A., & Sutton, P. (2014). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Hanssen, P.H. (2016). Det intersubjektiva mötet. I Rökenes, O., & Hanssen, P.H. *Bära eller brista. Kommunikation och relationer i arbetet med människor* (s.43–66). Polen: Gleerups.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

- Larsson, S. (2005). Kvalitativ metod. I Larsson, S., Lilja, J., & Mannheimer, K. (Red.), *Forskningsmetoder i socialt arbete* (s.91–128). Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, S. (2014). Socialpsykologi för socialt arbete- psykologins bidrag. I Larsson, S., & Sohlberg P. *Socialpsykologi för socialt arbete* (s.179–244). Lund: Studentlitteratur.
- Pervan, S.J., & Bove, L.L. (2015). Stigmatized service workers in crises: mitigating the effect of negative media. *Emerald Group Publishing*, vol. 25, nr. 5, s.551–567.
- Reid, W.J., & Misener, E. (2001). Social Work in the Press: a Cross-national Study. *International Journal of Social Welfare*. Vol. 10, nr. 3, s.194–201.
- Rökenes, O. (2016). Förförståelse, människosyn och kommunikation. I Rökenes, O., & Hanssen, P.H. *Bära eller brista. Kommunikation och relationer i arbetet med människor* (s.143–160). Polen: Gleerups.
- SFS (2001:453) Socialtjänstlagen
- Sohlberg, P., & Sohlberg, B-M. (2013). *Kunskapens former: vetenskapsteori och forskningsmetod*. Stockholm: Liber.
- Stanfield, D., & Beddoe, L. (2013). Social work and the media: a collaborative challenge. *Aotearoa New Zealand Social Work*, vol. 25, nr. 4, s.41–51.
- Strömbäck, J. (2014). *Makt, medier och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.
- Swärd, H., & Starrin, B. (2016). Makt i socialt arbete. I Meeuwisse, A., Swärd, H., Sunesson, S. & Knutagård, M. (Red.), *Socialt arbete - en grundbok* (s.393–413). Stockholm: Natur och Kultur.
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Winston LeCroy, C., & Stinson, E.L. (2004). The public's perception of social work; Is It What We Think It Is?. *Social Work*, vol. 49, nr. 2, s.164–174.
- Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Zufferey, C. (2014). Questioning Representations of Homelessness in the Australian Print Media. *Australian Social Work*, vol. 67, nr. 4, s.525–536.
- Zugazaga, C., Surette, R., Mendez, M., & Otto, C. (2006). Social worker perceptions of the portrayal of the profession in the news and entertainments media: an exploratory study. *Journal of Social Work Education*, vol. 42, nr. 3, s.621–636

10. Bilagor

10.1 Tabell över tidigare forskning (Bilaga 1)

Bibliografiska data: författare, utgivare, titel	Problemformulering, syfte och frågeställning(ar)	Viktiga teorier och begrepp	Metod: Urval, insamlingsmetod, analysmetod	Huvudsakliga resultat
<p>1. Representations of social work in the Australian newsmedia</p> <p>Författare: Pushkar Sebastian Cordoba Utgivare: Australian social work, vol. 70, nr.4, s.453–464 (2017)</p>	<p>I studien undersöktes sambandet mellan socialarbetare och nyhetsmedias rapportering av socialarbetyrket i nutida Melbourne, Australien.</p> <p>Syftet var att identifiera dominerande diskursiva konstruktioner av socialt arbete i media.</p> <p>Fråga: Hur är socialt arbete diskursivt konstruerat i tidningen Melbourne print och nyhetsmedia online?</p>	<p>Diskursanalys och tematisk analys.</p> <p>Begrepp: Socialkonstruktivism diskurs, språk.</p>	<p>Kvalitativ gjord studie.</p> <p>Kodning av nyhetsartiklar - sorterades enligt 12 kategorier.</p> <p>Innehållsanalys.</p>	<p>Det framkom att det inte rapporterades lika mycket om socialt arbete som andra discipliner i nyhetsmedia. Rapporteringen var inte lika negativ som man tidigare trott.</p>
<p>2. A Social Work Perspective on How Ageist Language, Discourses and Understandings Negatively Frame Older People and Why Taking a Critical Social Work Stance Is Essential.</p> <p>Författare: Francis Duffy Utgivare: The British Journal of Social Work, vol. 47, nr.7, s.2068–2085 (2017)</p>	<p>Språk och dominerande diskurser i samband med äldre människor och åldrande i politik, media och andra institutioner möts ofta av ålderism då man misslyckas att förmedla en förståelse av frågor om åldrandet.</p>	<p>Livsloppsteori</p> <p>språk diskurs ålderism</p>	<p>Diskursanalys</p>	<p>Det framkom av studien att alla socialarbetare snarast borde omfamna fler aspekter av kritiskt socialt arbete i förhållande till åldrande samhällen och att arbeta med äldre människor. Detta är nödvändigt för att identifiera, kritisera och utmana missuppfattningar och förtryckande språk, etiketter och diskurser som används för att beskriva äldre människor och förklara åldrandeproblem</p>

<p>3.Questioning Representations of Homelessness in the Australian Print Media.</p> <p>Författare: Carole Zufferey Utgivare: School of Psychology, Social Work and Social Policy, University of South Australia, Magill, Australia</p> <p>Australian Social Work, vol. 67, nr.4, s.525–536 (2014)</p>	<p>I studien undersöktes hur hemlöshet porträtteras i media och vilka underliggande antaganden som dominerade dessa porträtteringar</p> <p>Frågor: -Hur framställs hemlöshet som problem? -Vilka antaganden ligger till grund för denna beskrivning av hemlöshet? -Hur har denna bild skapats och hur har det sett ut historiskt gällande hemlöshet i Australien? -Vad är fortfarande kvar som ett icke problem i denna framställning? Vilka är kunskapsluckorna och vad är osagt? -Vad blir effekterna av denna bild av hemlöshet, exempelvis för personer som lever i hemlöshet? -Hur och var har denna framställning av hemlöshet producerats, spridits och försvarats? Hur kan det ifrågasättas och bli utbytt?</p>	<p>Begrepp: Sociala konstruktioner, diskurs och språk.</p>	<p>Kvalitativ studie</p> <p>Urval: Sökte efter artiklar med ordet hemlös (homeless) från år 2000 och år 2001 från tre australiensiska tidningar. De sex frågorna användes som analytiskt ramverk på artiklarna.</p>	<p>Det som framkom var att media förstärker rotade samhällskonstruktioner som upprätthåller ojämna kön- och maktförhållanden vilket har konsekvenser för socialarbetare.</p>
<p>4.Social work in the press: a cross-national study</p> <p>Författare: Reid W.J och Misener. E. Utgivare:International Journal of social Welfare vol. 10, nr.3, s.194-201 (2001)</p>	<p>Det har länge funnits en oro inom socialt arbete för hur de porträtteras i media. Massmedia har en stor roll i hur allmänhetens intryck av socialt arbete formas eftersom de flesta inte haft nära kontakt med socialarbetare.</p> <p>Syftet var att jämföra bilden av socialt arbete i amerikanska och brittiska tidningar.</p> <p>Frågor:</p>	<p>Hypotes: Att nyhetsrapporteringen av socialt arbete är övervägande negativt.</p>	<p>Kvantitativ Jämförelsestudie.</p> <p>Anova statistik Innehållsanalys</p> <p>Urval: artiklar som förekommit mellan 1 januari 1995 och 30 juni 1999. Urvalet omfattade alla artiklar som innehöll följande nyckelord: socialt arbete, socialarbetare, arbetsupp-</p>	<p>Det som framkom var skillnaden mellan hur socialt arbete porträtteras i pressen i England och USA. I den brittiska pressen ges en problematisk och hård bild av Socialt arbete medan det i USA rapporteras med en vänligare ton och det sociala arbetet presenteras oftare på ett positivt sätt. Detta stöder resultaten från Franklin studien.</p>

	<p>-Är socialt arbete mer sannolikt att porträtteras positivt i USA än i brittisk press, vilket föreslås i en jämförelse mellan Davenport och Franklin studierna?</p> <p>-Hur ser bilden av socialt arbete ut i båda länderna gällande exempelvis faktorer som arbetssätt och socialarbetarens roll?</p>		<p>gifter, handläggare och arbetsgivare.</p> <p>Kodning användes för att finna relevanta variabler för hur socialt arbete porträtterades.</p>	
<p>5.Social work and the media: a collaborative challenge</p> <p>Författare: Deb Stanfield and Liz Beddoe Utgivare: University of Auckland Aotearoa New Zealand Social Work. vol. 25, Nr.4, s.41–51 (2013)</p>	<p>Fokus ligger på potentialen av interprofessionell utbildning för att lättare kunna hantera hinder, utbilda mediavana socialarbetare och ökad kunskap om socialt arbete hos journalister för att kunna skapa samarbete mot social rättvisa och demokrati.</p>	<p>Interprofessionellt samarbete</p>	<p>Litteraturstudie Textanalys</p> <p>Interprofessionellt utbildningsprojekt mellan lärosäten för socialt arbete och journalistik</p>	<p>Det som framkom var att att projekten är till för att socialarbetarna behöver få mediarelaterade färdigheter och kunskap samt involvera socionom- och journalistikstudenter i lärande samarbetsprojekt. Man identifierade fyra viktiga samsarbetsområden: färdigheter vid masskommunikation, socialt försvar, social forskning och analys samt kommunikationsförmåga för samarbete.</p>
<p>6.Social worker perceptions of the portrayal of the profession in the news and entertainments media: an exploratory study</p> <p>Författare: Carole B. Zugazaga, Raymond B. Surette, Monica Mendez & Charles W. Otto. Utgivare: Journal of Social Work Education. vol. 42, nr.3, s.621–636 (2006)</p>	<p>I USA har det gjorts undersökningar om allmänhetens bild av socialt arbete som profession men socialarbetare själva har inte tillfrågats om den bild som ges av media.</p> <p>Syftet med denna forskning är att undersöka socialarbetarnas uppfattning om hur deras yrke framställs i social- och nyhetsmedia.</p>		<p>Kvantitativ utforskande studie.</p> <p>Fokusgrupper användes för att undersöka förhållandet mellan socialarbetare allmänheten och media.</p> <p>Urval: slumpmässigt stratifierat urval. Enkäter postades ut.</p>	<p>Det framkom att socialarbetare överlag upplevde medias porträttering av yrket som övervägande negativt och inte omhändertagande, både i social- och nyhetsmedia, där nyhetsmedia står för störst negativ rapportering.</p> <p>Det visade sig även att kvinnliga socialarbetare hade denna bild i högre utsträckning än män. Men ju högre lön socialarbetaren hade desto större sannolikhet att uppfatta porträtteringen i media som mer omhändertagande än negativ.</p>

<p>7.The public's perception of social work: Is It What We Think It Is? Författare: Craig Winston LeCroy and Erika L. Stinson Utgivare: Social Work, vol. 49, nr.2, s.164–174 (2004)</p>	<p>Det är av vikt att ta reda på vad allmänheten har för åsikt om socialt arbete i dagsläget, detta för att kunna påverka bilden av det sociala arbetet och allmänhetens uppfattning om den i framtiden.</p>		<p>Kvantitativ studie</p> <p>urval: representativt urval, randomiserad</p> <p>metod: telefonundersökning med 386 personer. Använde sig av skattningsskolor och sant eller falskt frågor samt frågor med flera svarsalternativ.</p>	<p>1. Det har framkommit att det inte nödvändigtvis varit så att det finns en koppling mellan expanderingen av roller inom socialt arbete över åren och allmänhetens exponering för socialarbetare.</p> <p>2. Endast en liten förändring av förutfattade meningar och stereotyper om socialarbetare visar sig ha ändrats mellan tidpunkten för denna studie och en föregående.</p> <p>Det fanns huvudsakliga positiva resultat om allmänhetens uppfattning av socialarbetare men med möjlighet för tillväxt och förbättring.</p>
<p>8.Stigmatized service workers in crises: mitigating the effect of negative media Författare 1: Simon J. Pervan (Swinburne Business School, Swinburne University of Technology, Melbourne, Australien) Författare 2: Liliana L. Bove (Institutionen för förvaltning och marknadsföring, University of</p>	<p>Syftet är att undersöka hur en kris påverkar de allmänna attityderna mot stigmatiserade tjänstemän som blivit skyldiga i media för en specifik händelse.</p> <p>De byggde studien på 8 hypoteser om kris-kommunikation och empatisk omsorg.</p>	<p>Teorier: kris-kommunikationsteori och teori om empatisk omsorg</p> <p>Begrepp: Stigma</p>	<p>Kvantitativ studie</p> <p>två experimentella designstudier (180 och 107 vuxna respondenter). Experimentet använde en design där stigmatiserade tjänstemän och icke stigmatiserade tjänstemän studerades utifrån de oberoende variablerna empati och ilska.</p>	<p>Det som framkom var att effekterna av positiva (empati) och negativa (ilska) attityder mot stigmatiserade tjänstemän som är involverade i en kris påverkas av hur informationen om krisen förmedlas och beskrivs. Empati mildrar negativa offentliga attityder dock endast om graden av krisen inte är för hög.</p> <p>Vid en allvarlig kris är både empati och ilska avgörande för allmänhetens respons.</p>

<p>Melbourne, Melbourne, Australien) Utgivare: Emerald Group Publishing Limited 2015 vol. 25, nr.5, s.551–557 (2015)</p>				
<p>9.Socialarbetare om massmedier.</p> <p>Författare: Tommy Lundström och Gunvor Andersson Utgivare: Nordisk socialt arbeid vol. 24, nr.1, s.2–18 (2004)</p>	<p>Syftet var att få en bild av hur socialarbetare ser på mediabevakningen och hur de tänker att politiker, andra beslutsfattare och allmänheten påverkas av den, samt hur den påverkar socialarbetarnas självbild och vilka strategier de använder sig av i kontakterna med massmedier. Detta genom att fråga om socialarbetarnas syn på hur de värderas i förhållande till andra yrkesgrupper i människobehandlande yrken</p>		<p>Kvalitativ studie</p> <p>Fokusgruppsintervjuer med socialarbetare som arbetar med barn och unga.</p>	<p>Resultat visar att socialarbetare som intervjua önskar en mer informativ rapportering om det vardagliga sociala arbetet som både kan vara mer positivt och mer komplicerat än vad som framställs. En mer nyanserad bild i pressen förmodas påverka både den egna professionella självkänslan och allmänhetens bild av socialt arbete.</p>
<p>10.Media och socialt arbete En explorativ studie av mediareporteringen som påverkansfaktor inom socialtjänsten i Sverige och England</p> <p>Författare: Elinor Brunnberg Utgivare: Mälardalens universitet, vol. 23, nr.2, s31-44 (2014)</p>	<p>Syftet med artikeln är att beskriva situationer där socialarbetare menar att media påverkat socialtjänstens verksamhet, men också professionens status.</p> <p>Frågor: -Kan rapporteringen i media påverka socialtjänstens arbete? -Vilken roll spelar media för socialarbetarprofessionens status?</p>	<p>Begrepp: Handlingsutrymme och påverkansfaktorer.</p>	<p>Kvalitativ studie</p> <p>Djupintervjuer med tjugofyra socialarbetare, elva i Sverige, tretton i England. 90 socialarbetare på samma platser har även skriftligt besvarat öppna frågor i frågeformulär</p> <p>Snöbollsurval. Data samlades in hösten 92 – våren 94. Socialarbetarna arbetar alla med barn och ungdom-</p>	<p>Socialarbetare i den här studien menar att medias rapportering påverkar policy och praktik inom socialt arbete. De menar även att rapporteringen påverkar professionens status.</p>

			mar inom lik- artad verksam- het.	
--	--	--	---	--

10.2 Artikeltabell (Bilaga 2)

Nummer på artikel	Artikelrubrik	Publikationsdatum	Diskurs	Vem kommer till tals
1.	Kommunens andningsövningar ska ge en lugn start på arbetsdagen-socialtjänsten först ut	181227	Arbetsmiljö	Journalist Socialtjänst
2.	Björklund: Det offentligas förtroende måste förvaltas	181210	Arbetsrutiner/Ekonomi	skribent
3.	Nej till barnfattigdom - ett Södertälje för alla	181003	Samverkan/Ekonomi	Skribent
4.	Mindre sekretess kan rädda liv	181010	Samverkan	Skribent
5.	I Södertälje vräks flest barnfamiljer i landet - sett till kommunens storlek	180924	Samverkan/Ekonomi	Journalist kronofogden
6.	Bättre arbetsvillkor viktigast för det sociala arbetet.	180922	Arbetsmiljö/Arbetsrutiner	Socialtjänsten Facket
7.	Mopedförare som inte fyllt 15 stoppade av polisen	180912	Samverkan	Journalist
8.	Det verkar som att det inte är meningen att jag ska leva	180910	Samverkan/arbetsrutiner	Klient som skribent
9.	Berusad man misstänks ha misshandlat kvinna	180907	Samverkan	Journalist
10.	Barnkonventionen kan bli ett juridiskt magplask	180806	Arbetsrutiner	Skribent
11.	Krossa utanförskapet-satsa på oss i förorten	180509	Arbetsrutiner/ekonomi	Skribent
12.	Allt fler orosanmälningar i södertälje - försämrad utredning i komplicerade fall.	180309	Arbetsrutiner	Journalist Socialtjänsten
13.	Flera blev av med körkortet när södertäljepolisen utförde trafik kontroll i Salem.	180215	Samverkan	Journalist
14.	Man åtalas- ska ha slagit frun i huvudet flera gånger	180115	Arbetsmiljö	Journalist
15.	Barnhus fyller 5 år - bjuder i berörda för att visa viktiga arbetet med utsatta barn.	171214	Samverkan/Arbetsrutiner	Journalist Socialtjänsten
16.	Ung tjej får rätt mot kommunen- får en kontaktperson som stöd.	171103	Samverkan/Arbetsrutiner	Journalist
17.	Sofia Mirjamsdotter: När försäkringskassan stjälpes istället för hjälper.	171031	Ekonomi/Samverkan	Journalist
18.	Så många barn familjehemsplacerades i Stockholms län- flest i Södertälje	170929	Arbetsrutiner	Socialtjänst Journalist

19.	Nykvarns kommun JO-anmäls- hade slängt sekretessbelagda handlingar i soporna.	170821	Arbetsrutiner	Journalist
20.	Föräldrar som misshandlar sina barn kan slippa åtal: "Vi polisanmäler i väldigt hög utsträckning i Södertälje".	170810	Arbetsrutiner/Samverkan	Socialtjänsten Polis Rättssociolog Journalist
21.	Pappa våldtog och misshandlade sina barn- nu döms föräldrarna till fängelse.	170718	Samverkan/Arbetsrutiner	Journalist
22.	Familjen förlorade sin son och bror i missbruk- anmäler socialtjänsten.	170608	Arbetsrutiner	Anhörig till klient Journalist
23.	Familjen sörjer sin förlorade son- socialtjänsten inrättar nya rutiner.	170608	Arbetsrutiner/Ekonomi	Journalist Klient + anhöriga
24.	Socialtjänsten självkritiska angående bristfälliga rutiner för missbrukare	170608	Arbetsrutiner	Socialtjänst Anhöriga Journalist
25.	Man skadade sig själv vid besök på socialtjänsten- kördes till psyket.	170517	Samverkan/Arbetsmiljö	Journalist
26.	Inget barn får glömmas bort.	170226	Samverkan	Skribent
27.	Politisk spariver drabbar samhällets svagaste	170209	Ekonomi	Skribent
28.	Socialtjänsten behöver fler anställda	170209	Ekonomi/Arbetsmiljö	Skribent
29.	Klok Markering mot barnäktenskap.	170209	Arbetsmiljö	Skribent
30.	Stjärnadvokaten kräver tuffare tag- "använd utvisning för dömda brottslingar oftare".	170130	Arbetsrutiner	Journalist Advokat
31.	Pojkar greps när de larmade av märkeskläder.	161116	Samverkan	Journalist
32.	Total fattigdom efter asylavslag	161113	Ekonomi	Ideell Organisation Journalist
33.	Vi behöver fler socionomer.	160919	Arbetsmiljö	Skribent
34.	Tidiga insatser sparar pengar och lidande	180331	Samverkan/Ekonomi	Skribent
35.	Ålderskontrollerna är ett rättsosäkert skämt	180205	Arbetsrutiner	Skribent
36.	Högsta domstolen tar inte upp fallet med pappan som dömdes för fridskränkning – fängelsestraffet står fast	170217	Arbetsrutiner/Samverkan	Journalist
37.	Tandlöst förslag om sekretessbrytande regel	170719	Arbetsrutiner	Ideell Organisation
38.	Låt inte festivalsommaren förvandlas till en mardröm	170627	Samverkan	Skribent

39.	Stoppa personalkarusellen med ny strategi	170605	Arbetsmiljö/Ekonomi	Skribent
40.	Utmaning att hitta personal när ungdomshem växer	160204	Arbetsrutiner	Socialtjänst Journalist
41.	15-åring dömd för sexuellt ofredande på McDonalds	160129	Samverkan/Arbetsrutiner	Journalist
42.	Sätt socialtjänsten på fötter	160902	Arbetsmiljö	Skribent
43.	Stort missnöje inom socialtjänsten	160901	Arbetsmiljö	Socialtjänst Facket Journalist
44.	Kommunen: Vi har inga bostäder	160830	Samverkan/Arbetsrutiner	Socialtjänsten Ideell organisation Journalist
45.	Kränkta kvinnor - skickades till härbärgat	160823	Arbetsrutiner	Journalist
46.	Hemlösa har lämnat tält för husvagn	160822	Arbetsrutiner	Klient + Bekant Journalist
47.	Pojkens vittnesmål om smisk räckte inte	160803	Samverkan/Arbetsrutiner	Journalist
48.	Över mig ska ingen bestämma	160728	Arbetsrutiner	Skribent
49.	Socionomen som efterlyser helhetssyn	160723	Arbetsmiljö/Arbetsrutiner	Journalist Pensionerad socialarbetare
50.	Bråk i Moraberg när två greps för stöld	160722	Samverkan/Arbetsrutiner	Journalist
51.	Vill öppna stödboende för unga	160609	Arbetsrutiner	Journalist
52.	Terrorismstänkte ville åka och strida redan 2014	160601	Arbetsrutiner/Samverkan	Journalist
53.	Brottsutsatta barn får hjälp	160530	Samverkan/Arbetsrutiner	Socialtjänsten Journalist
54.	Vem värnar samhällets svaga?	160530	Arbetsrutiner/Ekonomi	Klient som skribent
55.	Så hamnade misstänkte terroristen i Södertälje	160526	Arbetsrutiner	Journalist
56.	Så fick de ned bilbränderna i Hovsjö	160523	Samverkan	Polis Kommun Journalist
57.	Rattfull och utan körkort- angav syrran	160507	Samverkan	Journalist
58.	Migrationsverket tar socionomer från Södertälje	160430	Arbetsmiljö/Arbetsrutiner	Journalist
59.	Hög tid att knäcka ohälsan	160415	Arbetsmiljö/Arbetsrutiner	Skribent
60.	Lurade personal och stal - i två butiker	160406	Samverkan	Polis

				Journalist
61.	Bekämpa hedersförtryck	170107	Arbetsrutiner	Skribent
62.	Så många fler flyttar till Södertälje	160223	Arbetsrutiner/Arbetsmiljö	Polis Journalist
63.	Alla har rätt till stöd - av god kvalitet	160222	Arbetsrutiner/Samverkan	Skribent
64.	Individanpassning räddar liv på äldre	160118	Samverkan	Skribent
65.	Kommunen nekar utvecklingsstörda Daniel hjälp enligt LSS: "De anser att jag ska klara mig själv"	161208	Arbetsrutiner	Klient + Anhörig Journalist
66.	Kunde inte komma fram till fönstren - nu tvingas hon flytta	161107	Arbetsrutiner/Samverkan	Journalist
67.	Man dödshotade socialsekreterare - drog finger över halsen	161103	Arbetsmiljö	Journalist
68.	Vilka direktiv har socialkontoret?	160414	Arbetsrutiner	Skribent är vän till klient
69.	Träd i Södertälje för Fadimes kamp	160331	Arbetsrutiner	Skribent
70.	Kvinnors rättigheter i det demokratiska Sverige	170418	Arbetsmiljö	Skribent
71.	Häktade 17-åringar för det grova rånet mot 77-årige Jalas butik vid Tom Tit släppta	170324	Samverkan	Journalist
72.	20-årig anhållen efter upplopp i Eskilstuna – polisen lurades till platsen	170314	Samverkan	Journalist